

АНКЕТА

**ЗА ПРОУЧВАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНОТО МНЕНИЕ ЗА ДЕЙНОСТТА НА ВСС И
СЪДЕБНАТА ВЛАСТ СРЕД КЛЮЧОВИТЕ ОБЩНОСТИ
СПОРЕД КОМУНИКАЦИОННАТА ПОЛИТИКА НА ВСС**

АНАЛИЗ НА РЕЗУЛТАТИТЕ

РАЗДЕЛ 1

1. Цели и задачи на анкетното проучване

Динамичните промени в съдебната система през последните години доведоха до определяне на нови приоритети, свързани с насочване на вниманието към области, придобили актуалност в хода на съдебната реформа. Съдебната власт трябва в по-голяма степен да се отвори към гражданите и да предоставя повече и по-разбираема информация. Необходимо е непрекъснато да се информират медиите и обществеността за структурните и функционални промени, които се правят, за усилията, които се полагат. Съдебната власт трябва да гарантира оптимално използване на всички налични човешки и материални ресурси, да оптимизира работните процеси, да опрости процедурите, да внедрява съвременни информационни технологии, да наблюдава и периодично да анализира и оценява ефективността им спрямо очакванията на гражданите. В тази връзка комисия "Публична комуникация" през 2014г. проведе анкетно проучване изследващо общественото мнение за работата на Висшия съдебен съвет и органите на съдебната власт сред ключовите общности - магистрати, адвокати, други практикуващи юристи, съдебни служители, вещи лица, експерти, граждани, медии, неправителствени организации с цел установяване нивото на обществено доверие и измерване на евентуалните промените в обществените нагласи, след въвеждането на Комуникационната стратегия на съдебната власт 2014-2020.

Анкетното проучване е проведено в изпълнение на Плана за действие на Комуникационната политика на ВСС 2014-2018г. и в съответствие със стратегическо направление 1 "Подобряване на комуникацията между ВСС и общността на магистратите и съдебната администрация за ефективно правосъдие чрез гарантиране на добро управление на човешкия и финансовия ресурс на системата за отговорна и компетентна работа на отделните магистрати и ръководните органи". Това е второто анкетно проучване иницирано от Комисия "Публична комуникация", в чиято логистична подготовка се включи Гражданският съвет към ВСС, Висшия адвокатски съвет и експертите по връзки с обществеността в органите на съдебната власт. За разлика от първото анкетно проучване, в което се изследваше нивото на удовлетвореност и оценка за дейността на Висшия съдебен съвет през първата година от неговия мандат - 2013г. сред магистратите, в настоящото изследване освен съдии, прокурори и следователи бяха анкетирани представители и на други ключови общности, според Комуникационната политика на ВСС - граждани, експерти, юристи, вещи лица, медии, неправителствени организации, съдебни служители и адвокати.

Резултатите от анкетното проучване са част от процеса на реализация на целта по стратегическо направление 1 от Плана за действие на Комуникационната политика на ВСС 2014-2018г., а именно "Гарантиране на активна прозрачност на диалога на ВСС с посочените ключови общности и привличането им като реални участници в управлението, анализа и оценката на политиките на ВСС и функционирането на системата. Изграждане на механизми за активно участие на редовите магистрати във вземането на важни решения за системата."

Проведеното анкетно проучване е опит за цялостно изследване на общественото доверие в съдебната система като цяло, в съда, в прокуратурата и във Висшия съдебен съвет. Посредством анкетни карти изработени съобразно характеристиките на отделните ключови общности се цели измерване както на нивото на обществено доверие, така и на степента на информираност и източниците на информация; причините за констатираното ниво на общественото доверие, основните предпоставки за него, възможните средства за промяна, оценка на Комуникационна политика на ВСС

и препоръки за нейното подобряване. На анкетирания е дадена възможност под формата на отворени въпроси да дадат препоръки и изкажат мнение по зададените въпроси.

Анкетното проучване дава информация за общественото мнение по отношение на съдебната власт и ВСС през 2014г. и е проведено в период, през който във фокуса на общественото внимание е необходимостта и средствата за провеждане на съдебната реформа. В този смисъл може да се приеме, че отговорите на анкетирания косвено са повлияни от обществено-политическия и професионален дебат по темата за съдебната власт и приетата Стратегия за продължаване на реформата в съдебната система.

Като основна цел на проведеното изследване се налага установяване на актуалното равнище на общественото доверие в органите на съдебната власт и на ВСС сред ключовите общности. Получените констатации и изводи ще бъдат използвани като изходна точка, спрямо която ще се измерят промените в обществените нагласи, след приемането на Комуникационната стратегия на съдебната власт 2014-2020, приета с решение на ВСС по протокол №10/05.03.2015г., и създадена в изпълнение на проект „Укрепване на капацитета на ВСС за по-добро управление на комуникационните процеси и повече прозрачност в дейността на съдебната система” по приоритетна ос I „Добро управление“, подприоритет 1.5. „Прозрачна и ефективна съдебна система“ на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Задачата на инициираното анкетно проучване е обобщената информация от анкетирания вътрешни и външни публики на ВСС да проследи евентуална промяна в нагласите, оценките и доверието сред обществеността в бъдещ период от време, както и за предприемане на конкретни корекционни мерки в приоритетните политики на ВСС.

2. Съдържание и предназначение на документа

В периода декември 2013г. - юли 2014г. бе проведена подготовка и бяха предприети организационни дейности във връзка с провеждането на анкетно проучване изследващо нивото на общественото доверие в органите на съдебната власт и на Висшия съдебен съвет. Анкетата бе проведена в периода август 2014г. декември 2014г.

Настоящият документ представя анализ на резултатите от проведеното проучване и препоръки относно провеждане на други анкетни проучвания и предприемане на действия с цел повишаване на общественото доверие в съдебната власт.

Документът е предназначен за членовете на Висшия съдебен съвет и включва:

- Описание на целите и задачите на анкетното проучване;
- Представяне на подготовката и създадената организация за неговото провеждане
- Описание на методиката за провеждане на анкетното проучване;
- Детайлно описание на целевите групи и получените резултати;
- Препоръки и заключения;
- Приложения – методика, анкетни карти, извлечения от решения на Комисия „Публична комуникация“.

3. Подготовка и провеждане на анкетното проучване

В края на месец декември 2013г. на заседание на Комисия „Публична комуникация“ е обсъдена възможността за провеждане на ежегодно проучване на общественото мнение за работата на ВСС (сред магистратите, обществеността и медиите) и на съдебната власт (сред обществеността и медиите). С решение по протокол №43/03.12.2013г. Комисията на основание чл. 2 и 3 от раздел IV на Правилата за действие на Гражданския съвет от професионални неправителствени организации към ВСС отправя молба за оказване на експертна помощ от Гражданския съвет за провеждане на ежегодно проучване на общественото мнение за работата на ВСС (сред магистратите, обществеността и медиите) и на съдебната власт (сред обществеността и медиите).

Предложението на КПК е разгледано на заседание на Гражданския съвет, проведено на 31.01.2014г., като е приет Акт №12/31.01.2014г., съгласно който Гражданския съвет ще подпомогне и ще окаже експертна помощ на Висшия съдебен съвет във връзка с отправената молба от КПК като на следващото си заседание ще внесе проект на анкета.

Обсъждане на теми за анкети, проучващи общественото мнение за работата на ВСС и съдебната власт сред ключовите общности, съгласно Комуникационната политика на ВСС в изпълнение на решение на Гражданския съвет по протокол №11/31.01.2014 г., т. 3.

С решение на Комисия „Публична комуникация“ по протокол №5/04.02.2014г. са одобрени темите за анкети, проучващи общественото мнение за работата на ВСС и съдебната власт сред ключовите общности, съгласно Комуникационната политика на ВСС в изпълнение на решение на Гражданския съвет по протокол №11/31.01.2014 г., като е взето решение одобрените теми за анкети да се изпратят на електронните пощи на членовете на Гражданския съвет с молба за формулиране на конкретни въпроси по всяка една от тях в срок до 1 март, които да бъдат внесени за разглеждане на следващо заседание на Комисия „Публична комуникация“.

На заседание на Гражданския съвет проведено на 07.03.2014г. са обсъдени и приети предложенията на теми за анкети, проучващи общественото мнение за работата на ВСС и на съдебната власт сред ключовите общности.

С решение на КПК по протокол № 13/07.04.2014г. е приет за сведение Доклад от Светла Иванова, директор на дирекция „Публична комуникация и протокол“ относно изпълнение на решения на комисия „Публична комуникация“ по протоколи № 43/03.12.2013 г. и № 5/04.02.2014 г., като е решено искането за оказване на експертна помощ от страна на Гражданския съвет за провеждане на ежегодно проучване на общественото мнение за работата на Висшия съдебен съвет (сред магистратите, обществеността и медиите) и на съдебната власт (сред обществеността и медиите), да бъде включен в дневния ред на заседанието на Гражданския съвет на 11 април 2014 г. с приложения извлечения от протоколи № 11/31.01.2014 г. и № 12/07.03.2014 г. на Гражданския съвет.

На 15.04.2014г. по време на редовно заседание на Комисия „Публична комуникация“ е проведена среща с професионални и неправителствени организации, членове на Гражданския съвет към ВСС, във връзка с отправена, с решение по протокол № 43/03.12.2013 г., т.3 на комисия «Публична комуникация», молба за оказване на експертна помощ от страна на Гражданския съвет за провеждане на ежегодно проучване на общественото мнение за работата на Висшия съдебен съвет (сред магистратите, обществеността и медиите) и на съдебната власт (сред обществеността и медиите). В срещата са участвали главния секретар на Съюза на

юристите и председателя на Център на НПО в Разград, като след проведени разисквания и обсъждане на направените предложения е решено на следващо заседание на комисията да бъдат обсъдени направените предложения за включването на предложените допълнителни въпроси и теми от Център на НПО в Разград и Съюза на съдиите в България. На експертните сътрудници към комисията е възложено да организират през м.май 2014 г. среща с неprisъствалите на заседанието на КПК неправителствени организации за обсъждане на въпросите, свързани с анкетите. /Решение на КПК по протокол №16/15.04.2015г./

В изпълнение на решение на КПК протокол №19/14.05.2014г. предложението за въпроси за анкетите, проучващи общественото мнение за работата на ВСС и съдебната власт сред ключовите общности по теми, определени с решение на комисия „Публична комуникация” по протокол № 5/04.02.2014 г., са изпратени по електронната поща на специалистите по връзки с обществеността в органите на съдебната власт, за да бъдат обсъдени на насрочената за 16.05.2014 г. срещата, в изпълнение на т. II от Годишната програма на комисия „Публична комуникация” за 2014 г. Предложенията за въпроси за анкетите, са изпратени и на поканените за среща на 20.05.2014 г. професионални и неправителствени организации, членове на Гражданския съвет.

В проведеното на 20.05.2014г. заседание на КПК участваха председателя и заместник-председателя на Асоциацията на прокурорите в България; председателя на Висшия адвокатски съвет и представител отговарящ за връзка с медиите; председателя на Управителния съвет на Националното сдружение на съдебните служители и представител на Управителния съвет на Института за модерна политика. В резултат на проведените обсъждания и направените предложения, Комисията реши окончателният вариант на Анкетата да бъде приет на заседание на комисия „Публична комуникация” на 10 юни 2014 г., след получаване на информация от обсъждането ѝ на заседанието на Висшия адвокатски съвет на 30 май 2014 г. Протокол №20/20.05.2014г./

С решение по протокол №24/17.06.2015г. Комисия „Публична комуникация“ одобри анкетните карти, с направени корекции, за проучване на общественото мнение за работата на ВСС и съдебната власт сред различните ключови общности /сред граждани, сред експерти, сред юристи, сред вещи лица, сред медиите, сред НПО, сред съдебни служители и сред магистрати/ според Комуникационната политика на ВСС – с включени предложения и направени корекции от членове на Гражданския съвет, представители на Висшия адвокатски съвет и експерти по връзки с обществеността в органите на съдебната власт. Разглеждането на анкетната карта за проучване на общественото мнение за работата на ВСС и съдебната власт сред адвокати и Методиката за анкетите бяха отложени, за следващото заседание на комисия „Публична комуникация”. Същите, с направени корекции са приети с решение на Комисията по протокол №25/24.06.2015г.

С решение на Комисия „Публична комуникация“ по протокол №29/22.07.2014г. е определено анкетното проучването за работата на ВСС и съдебната власт сред всяка от ключовите общности да бъде извършено в срок до 20 декември 2014 година, като е утвърден начина, по който ще се извърши проучването за работата на ВСС и съдебната власт сред всяка от ключовите общности, както следва:

- **Сред магистратите:**

Анкетата да се публикува на интернет страницата на ВСС като достъпът до нея да става с паролата за комуникационната форма за контакт с ВСС.

Анкетата да се изпрати на електронните пощи на магистратите с разяснение, че биха могли да я попълнят на електронната страница на ВСС или на хартиен носител.

Да се изпратят писма до административните ръководители на органите на съдебната власт с молба да създадат организация за събирането и изпращането във ВСС на попълнените на хартиен носител анкети.

- **Сред съдебните служители:**

- Анкетата да се изпрати до административните ръководители на органите на съдебната власт чрез служебните страници с молба да създадат организация за разпространението ѝ сред съдебните служители, събирането и изпращането на попълнените анкети във ВСС.

- Анкетата да се изпрати на електронния адрес на Националното сдружение на съдебните служители с молба за създаване на организация за разпространението ѝ сред членовете на Сдружението, събирането и изпращането на попълнените анкети на хартиен носител или по електронен път във ВСС.

- **Сред адвокатите:**

- Анкетата да се изпрати на електронен и хартиен носител на Висшия адвокатски съвет с молба да се създаде организация за разпространението, попълването, събирането и изпращането на попълнените анкети във ВСС.

- **Сред другите практикуващи юристи:**

- Анкетата да се изпрати на електронен и хартиен носител на Съюза на юристите в България с молба да се създаде организация за разпространението, попълването, събирането и изпращането на попълнените анкети във ВСС.

- **Сред вещите лица и експертите:**

- Да се изпрати анкетата на електронен и хартиен носител на сдружение „Сефита” с молба да се създаде организация за разпространението, попълването, събирането и изпращането на попълнените анкети във ВСС.

- **Сред журналистите:**

- Експертите към комисия „Публична комуникация” да изпратят анкетата на електронните пощи на ресорните журналисти от централните медии с разяснение, че могат да я попълнят на хартиен носител или на електронен носител и да създадат организация попълнените анкети да бъдат събрани.

- Анкетата да се изпрати на експертите по връзки с обществеността в органите на съдебната власт с молба да ги предоставят за попълване на ресорните журналисти от местните медии и да създадат организация по събирането на попълнените анкети и изпращането им във ВСС.

- **Сред НПО:**

- Анкетата да се изпрати чрез електронните пощи на всички членове на Гражданския съвет с разяснение, че могат да я попълнят на хартиен носител или по електронен път и да върнат попълнените анкети на експертите на комисия „Публична комуникация”, които да създадат организация по събирането им.

- **Сред гражданите:**

- Анкетите да бъдат изпратени на административните ръководители чрез служебните страници с молба да бъдат публикувани със свободен достъп на сайтовете на органите на съдебната власт, с оглед попълването им по електронен път или да бъде

създадена организация за разпространение, попълване и събиране на анкетите на хартиен носител и изпращането на попълнените анкети във ВСС.

С решение на КПК по протокол №30/29.07.2014г. е одобрен проект на придружителни писма към анкетите за проучване на общественото мнение за работата на ВСС и съдебната власт сред различните ключови общности, според Комуникационната политика на ВСС. Взето е решение анкетата за магистратите и анкетата за гражданите да се публикуват на интернет страницата на ВСС в отделна секция. Създаването на електронните форми на двете анкети е възложено на Дирекция „Информационни технологии и съдебна статистика”. С решения по протоколи №35/30.09.2015г., №40а/04.11.2014г., №41/18.11.2014г., №42/25.11.2014г. и №43/02.12.2014г. КПК приема за сведение постъпващата информация за активността при попълване на анкетите, проучващи общественото мнение за работата на ВСС и съдебната власт през 2014г. сред магистратите и гражданите. С решение по протокол №40а е възложено изпращането на напомнителни писма до административните ръководители на органите на съдебна власт по служебните пощи за създаване на организация за попълване на анкетите от максимален брой магистрати, съдебни служители и граждани, с оглед крайния срок за попълване – 20 декември 2014г. За крайния срок за попълване на анкетите са уведомени Висшия адвокатски съвет, Съюза на юристите в България, сдружение „Сефита” и Гражданския съвет към Висшия съдебен съвет.

С решение на Комисия „Публична комуникация“ по протокол №3/27.01.2015г. е възложено на експертите от дирекция „Информационни технологии и съдебна статистика” да свалят анкетата за граждани, публикувана на сайта на ВСС, поради изтичане на срока на активността ѝ, както и на експертните сътрудници към Комисията да осъществи контакт със съсловните организации от Гражданския съвет към ВСС Българска съдийска асоциация, Асоциация на българските административни съдии, Съюза на юристите в България, Национално сдружение на съдебните служители, Асоциацията на прокурорите в България, Съюза на съдиите в България, Съюза на юристите в България, Сдружение „Сефита”, Камара на следователите в България и с Висшия адвокатски съвет за предоставяне попълнените анкети на Комисия „Публична комуникация”, с оглед обобщаване на резултатите от анкетното проучване.

РАЗДЕЛ 2

Основните организационни задачи по провеждането на анкетно проучване включват разработване на Методика за провеждане на проучването, разработка на анкетни карти, активиране на електронна форма на анкетите за магистрати и граждани, създаване на организация по разпространяване и попълване на анкетите, събиране, обработка и анализ на получените резултати.

1. Методика за провеждане на проучването

Във връзка с изработването и приемането на Комуникационна стратегия на съдебната власт Комисия „Публична комуникация” инициира анкетно проучване, за установяване на актуалното равнище на общественото доверие в органите на съдебната власт и във ВСС сред ключовите общности, към които ще е насочена тази стратегия – магистратите, съдебните служители, адвокатите, гражданите, медиите, неправителствените организации, вещите лица, експертите и другите практикуващи юристи. Анкетното проучване предхожда създаването и приемането на Комуникационна стратегия, а резултатите от него се очаква да послужат като

измерител на промените в нагласите на ключовите общности, след въвеждането Комуникационната стратегия на съдебната власт.

- **Общата цел на проучването** е установяване мнението и оценката за степента на доверие в съдебната система на достатъчно голяма група от хора – представители на ключовите общности, свързани по различен начин със работата на съдебната власт в България.
- **Конкретната цел на проучването** е получената информация да послужи, както за предприемане на корекционни мерки, така и за изходна база спрямо, която да се измери в бъдеще ефекта от Комуникационната стратегия на съдебната власт.
- **Териториалния обхват на проучването** е територията на Република България, като ще се отчита местожителството на анкетираните по признаците: гр. София, областен град, малък град, село.
- **Целевите групи** са представители на вътрешните и външни публики на органите на съдебната власт и ВСС: магистрати, адвокати, други практикуващи юристи, съдебни служители, вещи лица и експерти, журналисти, неправителствени организации и граждани.
- **Очаквани резултати от анкетното проучване:**
  - Оценка за работата на съдебната власт като цяло в България;
  - Оценка за работата на Висшия съдебен съвет;
  - Оценка за работата на съдилищата в България;
  - Оценка за работата на прокуратурите в България.
- **Методология на проучването**

Въпреки положените усилия за подобряване на безпристрастността, ефективността и прозрачността в работата на ВСС и правораздавателните органи, общественото мнение остава скептично по отношение на постиганите резултати в тези направления. Институциите от съдебната власт все още са с критично нисък кредит на обществено доверие. Настоящото проучване цели да открие причините за така наблюдаваните нагласи, за да могат по-лесно да се идентифицират ключови политики за подобряване публичния образ на съдебната система и отделните институции в частност.

Проучването на общественото мнение се провежда по метода на пряката анкета, което предполага бързо събиране на много и разнообразна информация. В рамките на изследването се предвижда да бъдат попълнени достатъчно анкетни карти с пълнолетни граждани, представители на целевите групи в периода август - декември 2014 г. Предвидено е за различните участници в проучването да бъде направена извадка въз основа на признаците възраст, пол, образование, социално положение и тип населено място. Анкетните карти ще бъдат изпратени в електронен вариант на поелите ангажименти за разпространяването им професионални и неправителствени организации, както и на Висшия адвокатски съвет. Въпрос на тяхна преценка е, дали те ще бъдат попълнени от анкетираните на хартиен носител или чрез електронна форма. Анкетните карти за магистратите ще бъдат предоставени чрез комуникационната форма за контакт (или служебните страници) като се гарантира анонимността на попълващите. Анкетните карти за журналистите ще им бъдат предоставени чрез електронна поща. Анкетните карти за неправителствените организации (членове на Гражданския съвет) ще бъдат предоставени в електронна форма. Анкетните карти за гражданите ще бъдат предоставени чрез електронната страница на ВСС и електронните страници на органите на съдебната власт.

- **Представителност на резултатите**

Брой анкетирани: предвидено е да бъдат анкетирани не по-малко от 300 души за всяка целева група, с цел осигуряване на представителност и достоверност на

резултатите, съгласно подходите и общоприетите норми в социологията и статистиката.

- **Инструментариум на проучването.** Основен инструмент за събиране на информация за проучването са разработени анкетни карти за всяка една целева група, със заложиени пояснителни текстове, които да улесняват анкетираните. Въпросникът съдържа въпроси от затворен тип с предложени отговори към тях, както и въпроси от отворен тип. Предоставена е и възможност за отговор в свободен текст. Попълнените анкетни карти следва да се предоставят на комисия „Публична комуникация” по електронен път или на хартиен носител.

- **Обобщаване и анализ на резултатите.** Обобщаването на получените резултати ще бъде направено с помощта на статистиците в администрацията на ВСС. За целта предварително ще им бъдат предоставени одобрените анкетни карти с оглед изработване на методика за обобщаването им. В процеса ще бъдат включени и студентите от стажантската програма в АВСС.

Анализът на резултатите от анкетно – информационното проучване ще се извърши на основата на обобщените резултати от експертите на дирекция „Публична комуникация и протокол”.

2. Разработка на анкетна карта

Съгласно приетата с решение на Комисия "Публична комуникация" по протокол №24/17.06.2014г. "Методика за извършване на проучване на общественото мнение за работата на ВСС и съдебната власт сред различните ключови общности" са одобрени осем броя анкетни карти предназначени за магистрати, адвокати, други практикуващи юристи, съдебни служители, вещи лица и експерти, граждани, медии и неправителствени организации. Въпросите по отделните теми включени в тях са обсъдени с представители на Гражданския съвет към ВСС и експертите по връзки с обществеността от органите на съдебната власт.

Анкетните карти включват стандартно конкретни въпроси от затворен тип с възможност за избор на отговор измежду алтернативно представени, като на част от въпросите е предвидено посочване на повече от един отговор. Формулирани са и въпроси изследващи в дълбочина общественото мнение като на анкетирания е предоставена възможност да формулира свободен текст.

Анкетните карти съдържат и въпроси, уточняващи профила на участниците посредством - степен на образование /с уточняване на специалност - "Право" или друга/, пол, възраст, град /за магистратите и съдебните служители, с възможен отговор - София, областен град, малък град/ социално положение и отрасъл, в който работят /за практикуващи юристи, граждани/ и вида медиа за работещите в тях.

Според представителите на целевите групи участвали в анкетата ще бъдат резюмирани съответните анкетни карти.

- **Магистрати и съдебни служители**

Тези анкетни карти съдържат по единадесет въпроси, с които се измерва оценката за нивото на общественото доверие в съдебната власт като цяло и в частност в съда, в прокуратурата и във ВСС; причините за това при дадена констатация за „ниско“ или „по-скоро ниско“ общественото доверие с посочени алтернативни предложения; средствата за подобряване на общественото доверие; степента на информираност на общественото за работата на органите на съдебната власт и ВСС, и причините при определянето им като „ниска“ или „по-скоро ниска“; възможните мерки за повишаване на общественото доверие във ВСС; оценка на комуникацията на ВСС с магистратите.

- **Други практикуващи юристи**

Анкетната карта съдържа седем въпроси: как оценявате нивото на обществено доверие в съдебната власт като цяло, в съда, в прокуратурата; при оценка „ниско“ или „по-скоро ниско“ се търси отговор за възможните причини измежду алтернативно предложени; мерките за подобряване на общественото доверие в съдебната власт; оценка на политиката на ВСС в областта на публичната комуникация и препоръки към ВСС по отношение на политиката в областта на публичната комуникация.

- **Граждани**

Анкетната карта съдържа единадесет въпроса: били ли сте страна по дело; имате ли доверие в съдебната система като цяло; кои са основните проблеми на съдебната власт; имате ли доверие в съда, в прокуратурата; от къде получавате информация за работата им; информирани ли сте за работата на ВСС, на съда и прокуратурата; как се информирате за работата на съдебната власт в България.

- **Журналисти**

Анкетната карта съдържа седем въпроса – как оценявате нивото на обществено доверие в съдебната власт като цяло; как оценявате нивото на обществено доверие в съда, в прокуратурата; на какво се дължи това /при посочен отговор „ниско“ или „по-скоро ниско“/; как може да се подобри нивото на обществено доверие в съдебната власт; как оценявате политиката на ВСС в областта на публичната комуникация; препоръки към ВСС по отношение на политиката в областта на публичната комуникация.

3. Активиране на електронна анкета

За основен метод за събиране на данни е избрано провеждане на проучването чрез активиране на електронна анкета за магистратите и гражданите, публикувана на началната интернет страница на ВСС. Електронната анкета е предпочетена поради осигуряване на бързина и удобство за участниците и улеснен анализ на резултатите. Попълването на електронната анкета от магистратите бе осъществено посредством предоставяне на парола за достъп разпространена чрез служебните страници на ВСС до административните ръководители на органите на съдебната власт. Поради ниската активност на магистратите, както и с оглед попълване на анкетата от граждани в по-малките населени места бе допуснато използване на алтернативни методи – изпращане на отговори във файл по е-поща и на хартия. В тези случаи допълнителната обработка (въвеждане в електронния формуляр) се извърши от студенти по право - участниците в стажантската програма в Администрацията на Висшия съдебен съвет.

За представителите на другите целеви групи в анкетното проучване не бе създадена електронна форма на анкетата, въпреки че бе предвидена опция за изпращане на попълнени анкетни карти чрез електронна поща. Преобладаващият брой от предадените анкетни карти са на хартиен носител, което следва да се отчете и съобрази при провеждане на нови анкетни проучвания от ВСС.

4. Разпространение на информация до заинтересованите лица

С решение на Комисия „Публична комуникация“ по протокол №30/29.07.2014г. е одобрен проект на придружителни писма към анкетите за проучване на общественото мнение за работата на ВСС и съдебната власт сред различните ключови общности, според Комуникационната политика на ВСС. Писма са изпратени до административните ръководители в органите на съдебната власт, до магистратите, Сдружение „Сефита“, Българска съдийска асоциация, Асоциация на българските

административни съдии, Съюза на съдиите в България, Съюза на юристите в България, Камарата на следователите в България, членовете на Гражданския съвет към ВСС, Националното сдружение на съдебните служители, Висшия адвокатски съвет и Асоциацията на прокурорите в България. На административните ръководители от органите на съдебната власт е предоставена възможност по преценка да публикуват анкетата със свободен достъп до гражданите на интернет страниците на съответната институция, както и да осигурят организация за разпространението и попълването и сред граждани на хартиен носител на подходящо място в съдебната сграда.

Информацията е разпространена до представителите на целевите групи на анкетното проучване, както следва:

- **магистратите** – чрез административните ръководители в органите на съдебната власт; съпредседателите на Гражданския съвет към ВСС; управителните органи на съсловните организации и писма до магистратите изпратени на електронните им пощи; електронна анкета на интернет страницата на ВСС;
- **съдебните служители** чрез административните ръководители в органите на съдебната власт и Националното сдружение на съдебните служители;
- **юристи** - чрез Гражданския съвет към ВСС
- **журналисти** - ресорните журналисти отразяващи работата на ВСС имаха възможност да попълнят анкетата на хартиен носител в Пресцентъра на ВСС по време на провеждане на редовните заседания на съвета. Анкетите се събирах в нарочно поставена за целта урна. Чрез активното съдействие на експертите по връзки с обществеността в органите на съдебната власт анкетата бе предоставена на представители на регионалните медии;
- **гражданите** – чрез електронната анкета публикувана на началната страница на сайта на ВСС и чрез попълване на хартиен носител на анкетите поставени на места с осигурен достъп за граждани в съдебните сгради.

5. Обработка на отговорите постъпили на хартиен носител или по електронна поща

Предоставените анкетни карти, получени като файл по е-поща и на хартия са обработени допълнително от участниците в Програма за провеждане на стаж на студентите от юридическите факултети в администрацията на Висшия съдебен съвет в периода октомври 2014г. - май 2015г. Студентите участвали в обобщаването на данните не бяха ритмично натоварени предвид факта, че огромният брой анкетни карти пристигнаха в края на периода за провеждане на проучването. Обобщаването на големият обем данни, от хора без съответната професионална квалификация, както и невъзможността да бъде осъществен последващ контрол на въведените данни крие риск от допускане на грешки. С цел ограничаване на тази възможност отчитането на анкетите постъпили на хартиен носител и в електронна форма бе разграничено. Допълнителен проблем бе липсата на обособени работни места за студентите при попълване на електронната форма на анкетите.

Предвид големия брой анкетни карти, които трябваше да бъдат обработени директорът на дирекция „Информационни технологии и съдебна статистика“ г-н Валери Михайлов създаде електронна форма за попълване на анкетата за всяка целева група с оглед бързина на обработката и минимизиране на риска от допускане на грешки при обобщаване на данните. В посочения период стажантите са въвели данните от 6 529 /шест хиляди петстотин двадесет и девет/ анкетни карти попълнени от магистрати, юристи, граждани, съдебни служители и медии.

Необходимо е в бъдеще подобни проучвания в такъв обем да бъдат извършвани от компетентни професионалисти с оглед бързина и качество на провеждане на анкетите и последващия анализ на получените резултати, които по дадени теми биха могли да загубят своята актуалност в такъв продължителен период. През посочения период на практическото провеждане на анкета, както и при пристигане на резултатите и обработката им в дирекция „Публична комуникация и протокол“ работеше един експерт „връзки с обществеността“. Предвид този факт, както и изпълнението на другите ежедневни служебни ангажименти анализът на анкета е сериозно забавен. Налага се изводът, че провеждането на анкетни проучвания трябва да е съобразено с наличните ресурси на дирекцията.

6. Анализ на резултатите

От системата за електронни проучвания се извлича справка по избрани разрези на информацията, вкл. отговорите на отворени въпроси и опции. Данните се анализират с MS Excel и се изготвят заключения и препоръки. Обобщението на данните и графиките към тях са изготвени от експертите в отдел "Статистически анализ и обработка на данни" на дирекция „Информационни технологии и съдебна статистика“, въз основа на посочените отговори в анкетните карти от участниците в проучването.

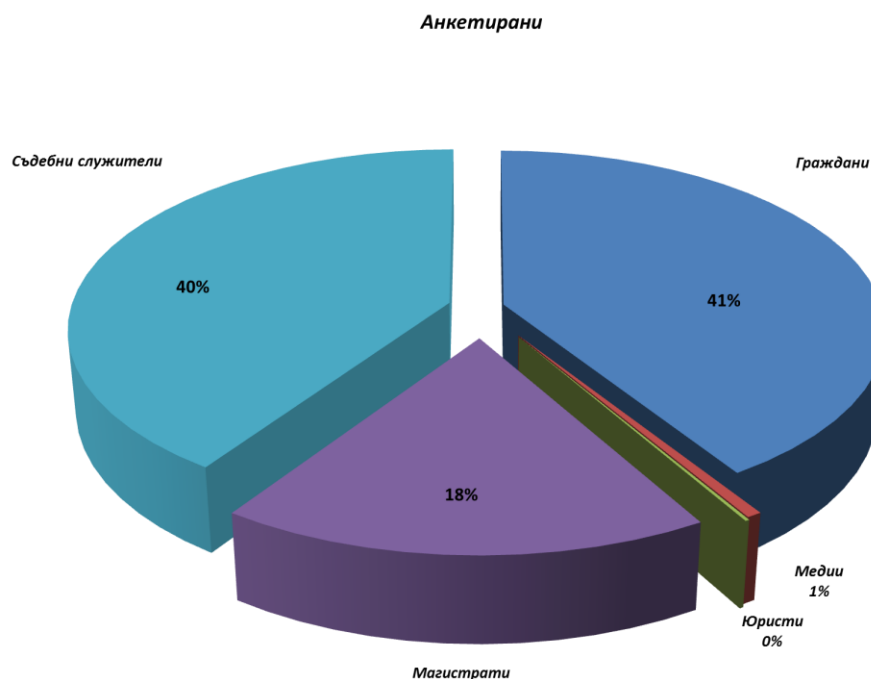
РАЗДЕЛ 3 Участници и получени резултати

В настоящият раздел е представен профил на участниците и анализ на предоставената от тях информация.

1. Профил на участниците

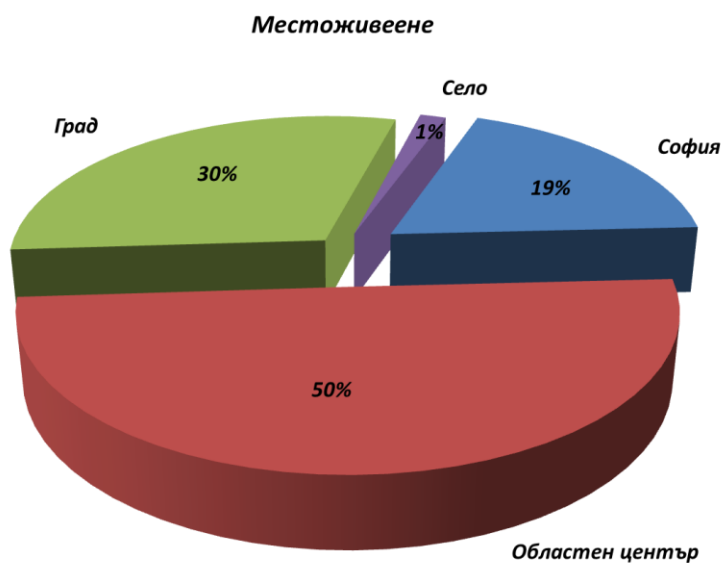
1.1. Роля на участниците

По отношение на взаимоотношение с ВСС участниците се разпределят по следния начин:

1.2 Обхват на представителност

По отношение обхват на представителност данните са:

1.3 Характеристика на анкетираните

Характеристиката на анкетираните е представена в низходящ ред според броя на участниците в анкетното проучване.

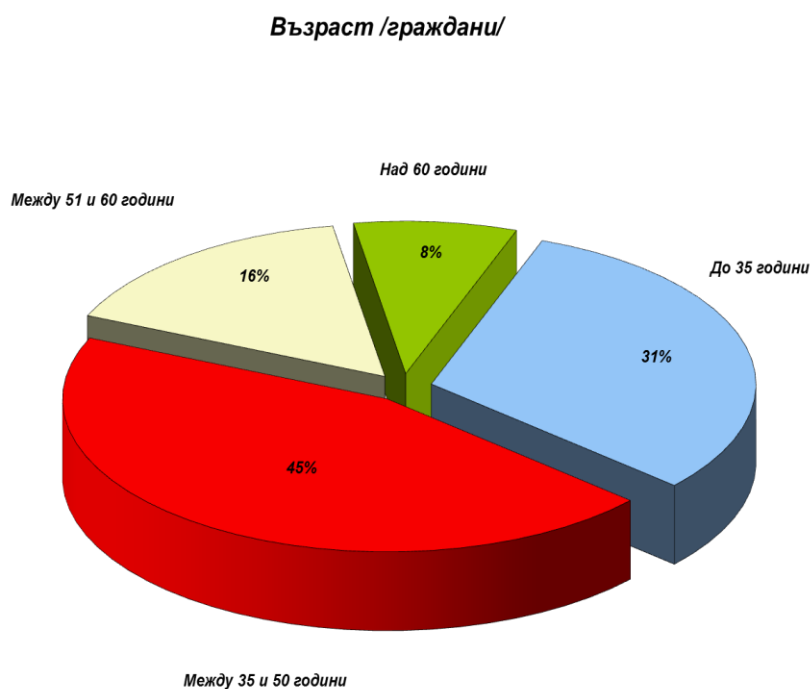
1.3.1 Граждани

От статистическа гледна точка процентът на участвалите граждани в анкета сумарно е най-висок спрямо останалите участници. Въпреки спецификата в

аудиторията на интернет сайта на ВСС и очакванията потребителите да са предимно хора с юридическо образование ангажирани пряко или не със съдебната власт, сред анкетираните граждани най-голям е броят на тези с висше образование, различно от юридическото – 41%, следвани от юристи – 34% и граждани със средно и по-ниско образование.

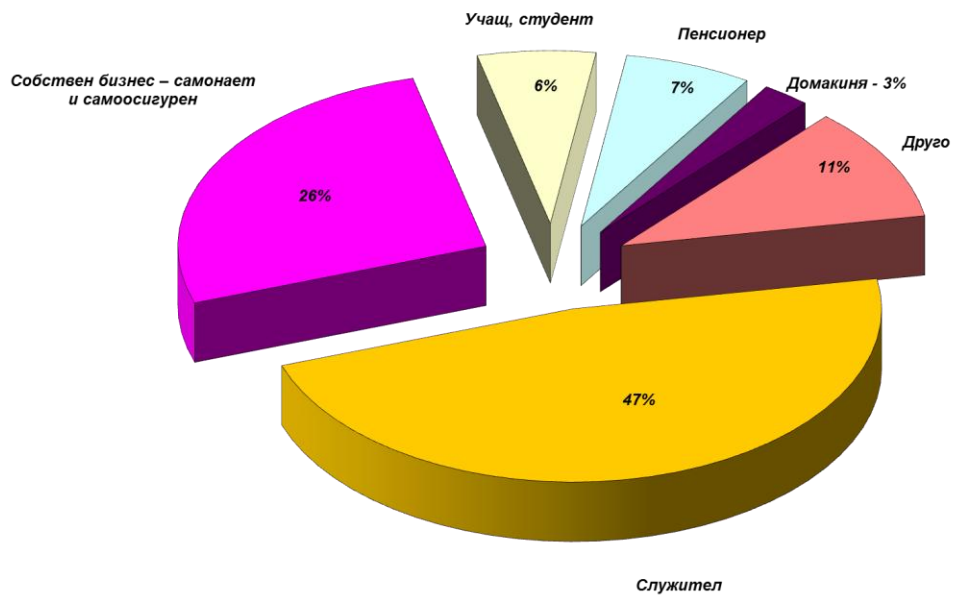
Сравнително близък е броят на участвалите мъже – 52% спрямо 48% жени.

По възрастов признак очаквано най-активни са анкетираните във възрастовата група между 35-50 години – 45%, следвани от тези до 35 години - 31% и във възрастовата граница между 51-60 години – 16%.

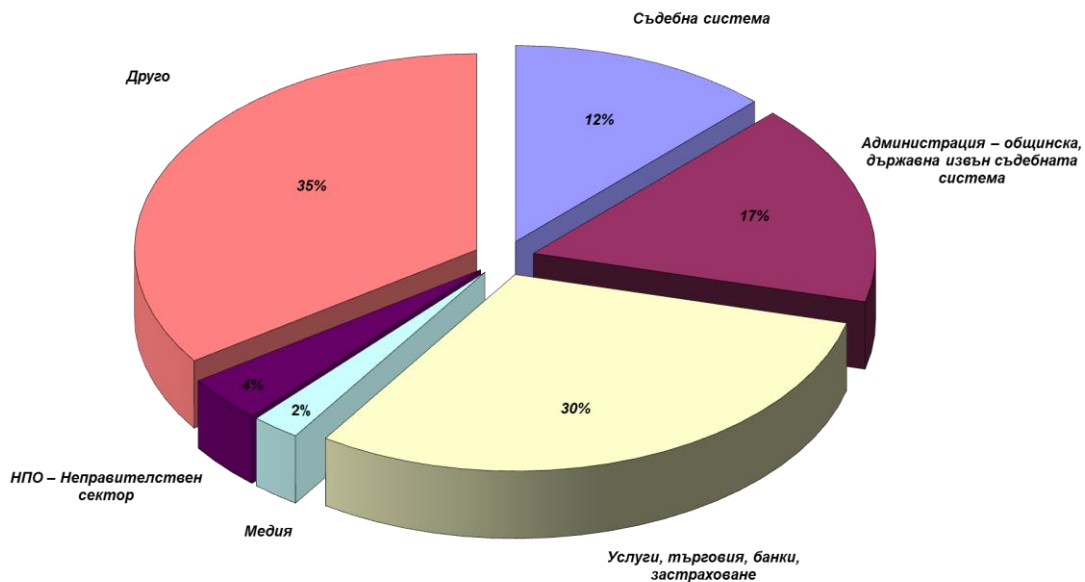
Видно от данните за образователен ценз и възраст гражданите, проявяващи позиция по отношение на съдебната власт са образовани, в активна възраст, ангажирани в структурите на държавния и частен сектор. Според предоставената възможност за избор по показателя „социално положение“ най-висок е процента на самоопределилите са като служител – 47%, следвани от представителите на частния бизнес и самонаетите – 26%, а 11% от анкетираните са посочили друго.

Социално положение /граждани/

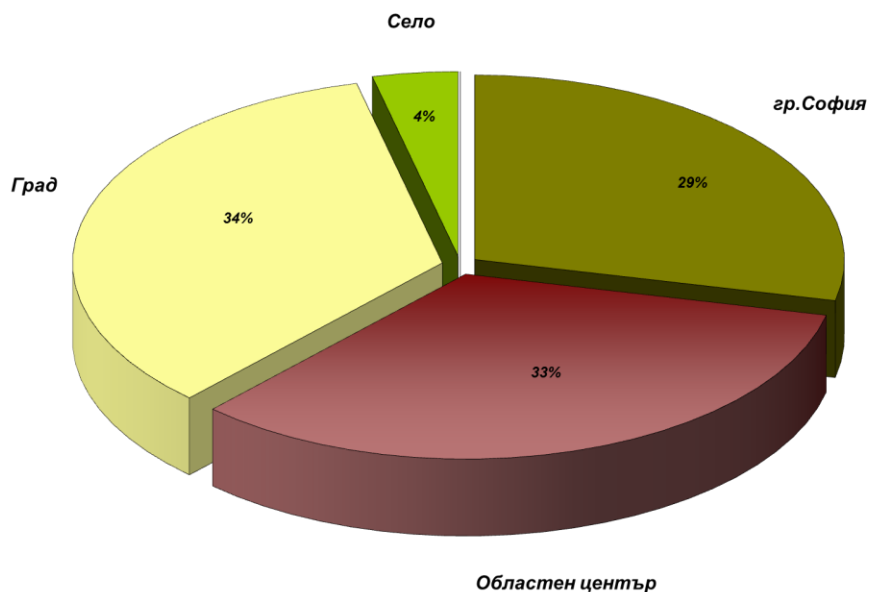
По отношение на отрасъла, в който работят 35% от гражданите са посочили „друго“, 30% са избрали „услуги, търговия, банки, застраховане“, а 17% заявяват, че работят в администрация извън съдебната система.

Отрасъл, в които работите /граждани/

По отношение на местожителството най-висок е процентът на посочилите град – 34% и областен център – 33%, следвани от жителите на София - 29, като едва 4% са посочили за свое местожителство село.

Местожителство

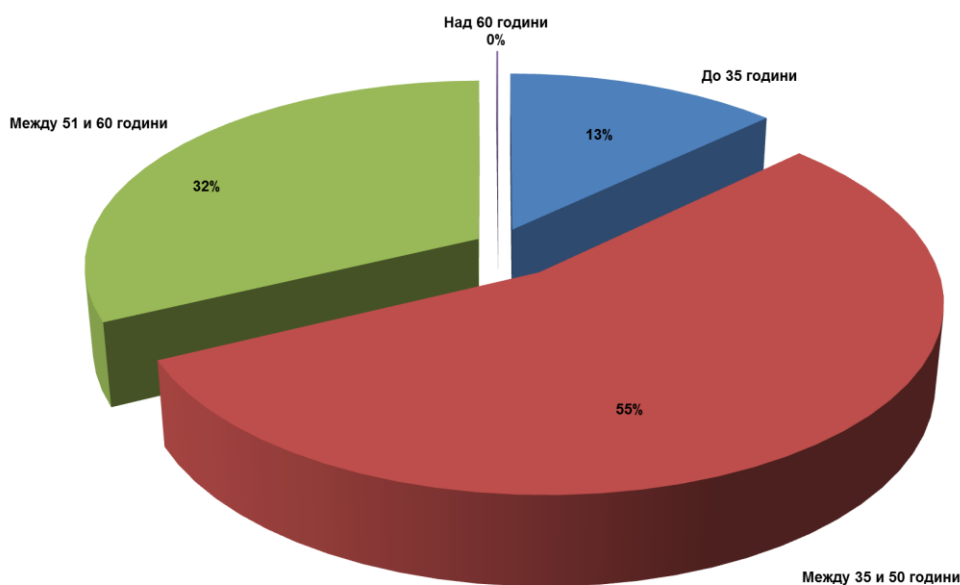
По този признак може да се отчете резерв по отношение на публичната комуникация на съдебната власт с публиките извън столицата. Комуникациите на регионално ниво следва да бъдат по-интензивни като се използва ресурса на регионалните медии и различни комуникационни модели за повишаване на общественото доверие в съдебната власт, формиране на съпричастност и разбиране към проблемите, дейността и активностите на съдебната власт.

1.3.2. Съдебни служители

Изключително висока активност сред анкетираните имат жените – 84,98%, спрямо 15,02% мъже. Този категоричен дисбаланс може да е свързан с феминизацията на професиите изпълнявани от съдебните служители. По отношение на възрастовите показатели най-активни са служителите на възраст между 35 и 50 години, следвани от тези във възрастовата граница между 51-60 години и тези до 35 години.

Възраст /служебни служители/

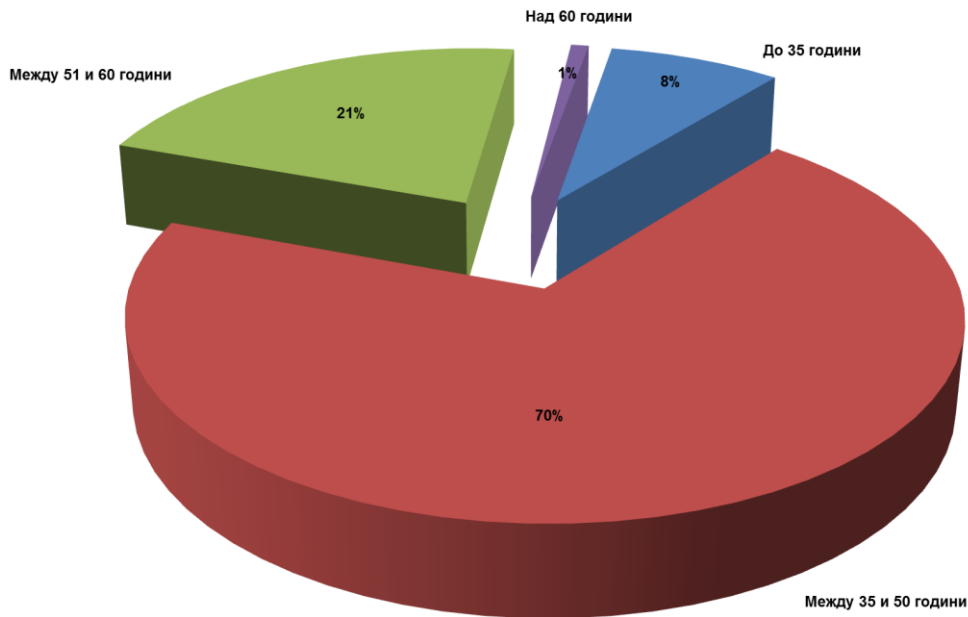
Логично най-висок е процента на анкетираните от областен град – 60%, следвани от малък град – 28, 06% и София – едва 11, 84%.

От позицията на показателя местожителство може да се предположи, че съдебните служители в провинцията проявяват завишена активност и интерес по отношение на вътрешните процеси в съдебната власт, което може да се дължи както на недостиг или изкривена информация разпространяване посредством вътрешните комуникационни канали или пък на достатъчна информираност сред служителите в София, поради което тяхната позиция и съпричастност към протичащите процеси е по-скоро пасивна, отколкото активна.

1.3.3. Магистрати

Относително равностоен е броят на анкетираните жени – 51,44% и мъже – 51,44. Отново се запазва тенденцията хората в активна трудоспособна възраст да проявяват и по висока активност и ангажираност към протичащите процеси, общественото доверие, позиционирането и актуалните проблеми на съдебната власт. Подобно на предходната целева група по отношение на възрастовия сегмент най-висока активност се отчита при 35-50 годишните 69,73%, следвани от магистратите на възраст между 51-60г. – 21,35% и тези до 35 години – 8,09%.

Възраст /магистрати/

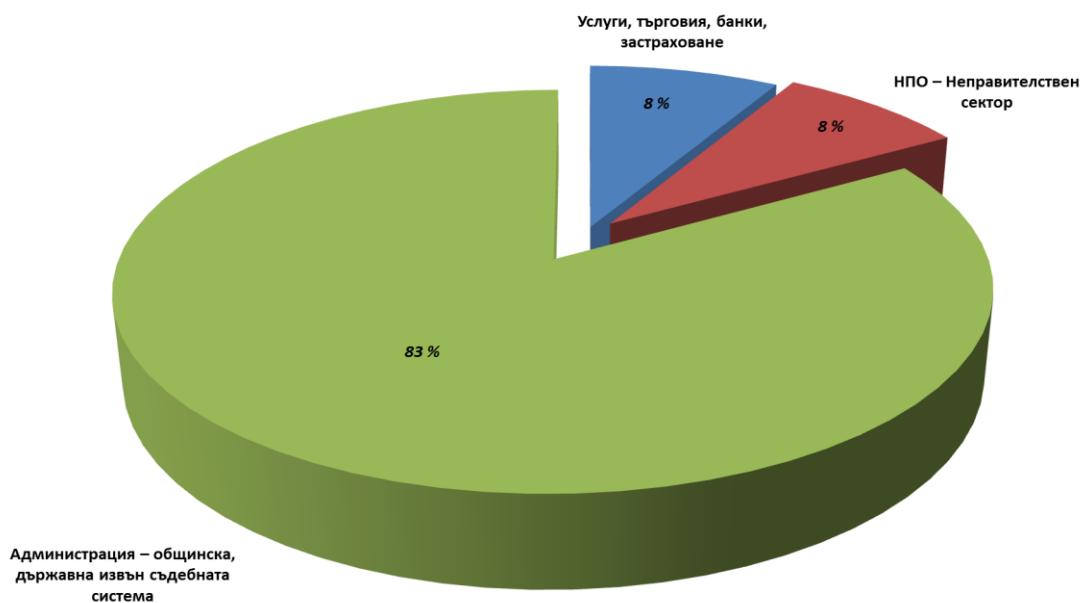
Според посоченото местожителство 63,62% от анкетираните живеят в областен град, 24,81% в малък град и 11,57% в София. Изключително близките стойности на участниците в анкетата за магистрати и съдебни служители с местожителство в София, поставят резонния въпрос на какво се дължи тази дезинтересованост и пасивност спрямо колегите им от страната.

1.3.4. Практикуващи юристи

Изключително ниска активност сред представителите на тази целева група на проучването не позволява отчетените резултати да имат тежест сред останалите констатации, въпреки че в последващия анализ техните отговори в голяма степен съвпадат с посочените от другите целеви групи. От общо 14 анкетирани 12 са с юридическо образование, като двама имат и друга образователно-квалификационна степен. Десет от анкетираните са жени, най-висок е процентът на тези на възраст между 35 и 50 години – 43%, 29% са на възраст до 35 години, 21% са между 51-60 години, а 7% над 60 години. Дванадесет от анкетираните или 86% са служители, като 83% работят в администрация извън съдебната система, 8% са представители на неправителствения сектор и 8% работят в сферата на услугите, търговията, банките и

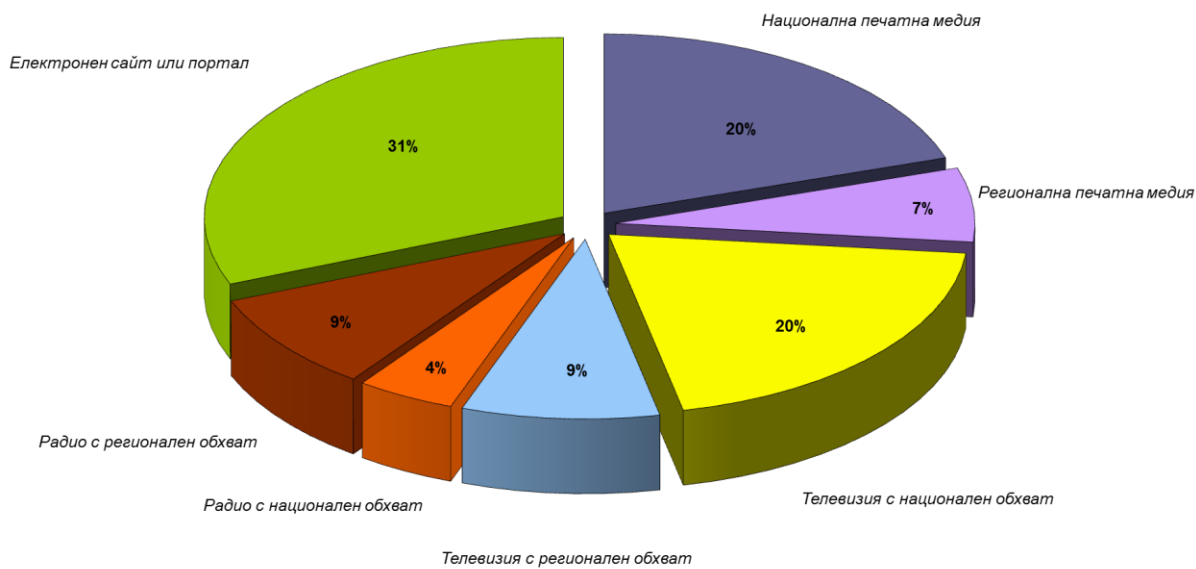
застраховането.

Отрасъл в който работите /практикуващи юристи/

1.3.5. Журналисти

Медия, в която работите

При представителите на медиите най-висок е процентът на попадащите във възрастовата група между 35-50 години – 57%, следван от тези на възраст до 35 години 35% и 8% от журналистите са между 51 – 60 години.

Сред анкетиранияте 14% съобщават за висше юридическо образование, 82% са с друго висше образование, а 4% са със средно образование.

За целите на анкетата интерес представлява медиата, в която работят анкетиранияте. Една четвърт /25%/ от запитаните посочват, че работят в регионални медии. При позоваването на класическото разграничаване на медиите на печатни и електронни е видно, че едва 27% от журналистите работят в печатна медия. Общозвестен е фактът, че съвременното информационно общество търси бърз и удобен достъп до информация чрез електронните и нови медии. В този смисъл осигуряването на незабавен и постоянен поток от информация към електронните медии и социалните мрежи би могло да бъде част от стратегията за повишаване на общественото доверие към съдебната власт и ангажиране вниманието на целеви групи, които са сред основните им потребители.

2. Получени резултати

2.1 Резултатите според предпочетената форма на анкетната карта и общия брой на участниците в проучването

Получените анкетни карти в хода на анкетното проучване представят мнението на пет целеви групи обект на изследването – магистрати, практикуващи юристи, съдебни служители, граждани и журналисти. Общият брой на обработените анкетни карти е 8 951 /осем хиляди деветстотин петдесет и една/. Преобладават анкетните карти на хартиен носител – 6529 /шест хиляди петстотин двадесет и девет/. Важно е да се отчете, че анкетиранияте не са отговаряли на всички въпроси в анкетата, както и да се има предвид, че на някои от зададените въпроси са дадени повече от един отговор, поради, което на места е възможно броят на отговорилите по конкретен въпрос да не съответства с общия брой на анкетиранияте.

Въпреки, че електронната форма на анкетата бе предвидена за магистратите и за гражданите, може да се направи извод, че по отношение вътрешните публики на ВСС удачната анкетна форма е на хартиен носител, докато за гражданите предпочетената форма за анкетиране е електронната анкета публикувана на сайта на ВСС. Според броя на анкетните карти получените резултати са, както следва:

- **Граждани – 3667 анкети.** От тях 2197 са попълнени онлайн, а 1470 на хартиен носител.
- **Съдебни служители – 3628 анкети,** само на хартиен носител.
- **Магистрати – 1592 анкети.** На хартиен носител са получени 1362 анкетни карти, и едва 225 са попълнени онлайн.
- **Журналисти – 50 анкети** на хартиен носител.
- **Практикуващи юристи – 14 анкети** на хартиен носител.

Попълнените от магистратите и съдебните служители анкети, съотнесени към общия брой щатна численост на персонала по показателя „заетите щатни бройки“ към крайния срок на приключване на проучването – 31.12.2014г. са съответно:

- 26,33% от съдебните служители в органите на съдебната власт към 31.12.2014г.
- 38,13% от магистратите в органите на съдебната власт към 31.12.2014г.

Получените данни позволяват да се направи извод за подчертан интерес и ангажираност на магистратите към проведеното проучване, както и за значимостта и необходимостта от провеждането на подобни инициативи. Високият процент на

анкетираният е гаранция за високо ниво на достоверност и представителност по отношение на получените резултати от допитването сред магистратите. Аналогична е и ситуацията по отношение на съдебните служители. Подобни резултати следва да бъдат анализирани от социолози с необходимата квалификация и компетентност, за да бъде направен точен анализ на представителната извадка по отношение на изследваните въпроси, както и да се изведат тенденции и възможни форми на развитие на общественото мнение по темите обект на проучването.

Експертите в дирекция „Публична комуникация и протокол“ нямат необходимата експертиза, за да бъде направен дълбочинен анализ, да се отчетат и изследват предпоставките за направените констатации, да се изведат изводи и очертаят тенденции въз основа на които да се предприемат съответни корекционни мерки в цялостната политика на ВСС и съдебната власт.

Високата активност от страна на гражданите е показателна за отношението на широката общественост към съдебната власт и протичащите в нея процеси. Фактът, че за период от няколко месеца такъв голям брой граждани са попълнили анкетата показва, че в тази област на публичната комуникация има значителен резерв, който следва да бъде оптимално използван с цел повишаване общественото доверие към съдебната власт и нейните органи.

2.2. Въпросите в анкетните карти

В анкетните карти за петте целеви групи обект на настоящия анализ са включени определен брой идентични въпроси, отговорите на които ще бъдат представени и анализирани паралелно. Налице са и специфични въпроси към някои от целевите групи, които ще бъдат представени самостоятелно. Анализът ще бъде структуриран в низходящ ред съобразно броя на анкетиранията лица по целеви групи – граждани, съдебни служители, магистрати, медии и практикуващи юристи.

2.2.1 Участие на гражданите в съдебния процес.

Първият въпрос в анкетната карта за гражданите цели установяване на участието им в съдебно производство. На въпроса „Били ли сте страна по дело?“ са отговорили 3614 души. От тях 55% заявяват, че са били страна по дело, а 45% дават отрицателен отговор. Няма неотговорили.

Прави впечатление, че въпросът изследва единствено участието на гражданите като страна по дело, което предполага че в следващите си отговори те ще са повлияни от преките си лични впечатления за работата на магистратите и функционирането на съдебната система, от гледна точка степента на удовлетвореност от изхода на съдебния процес. В бъдещи анкети би могло да се изследва впечатленията на гражданите изобщо от контакта им със

съдебната власт, тъй като те могат да участват и в друго процесуално качество, освен като страна по дело.

2.2.2. Доверието в съдебната система

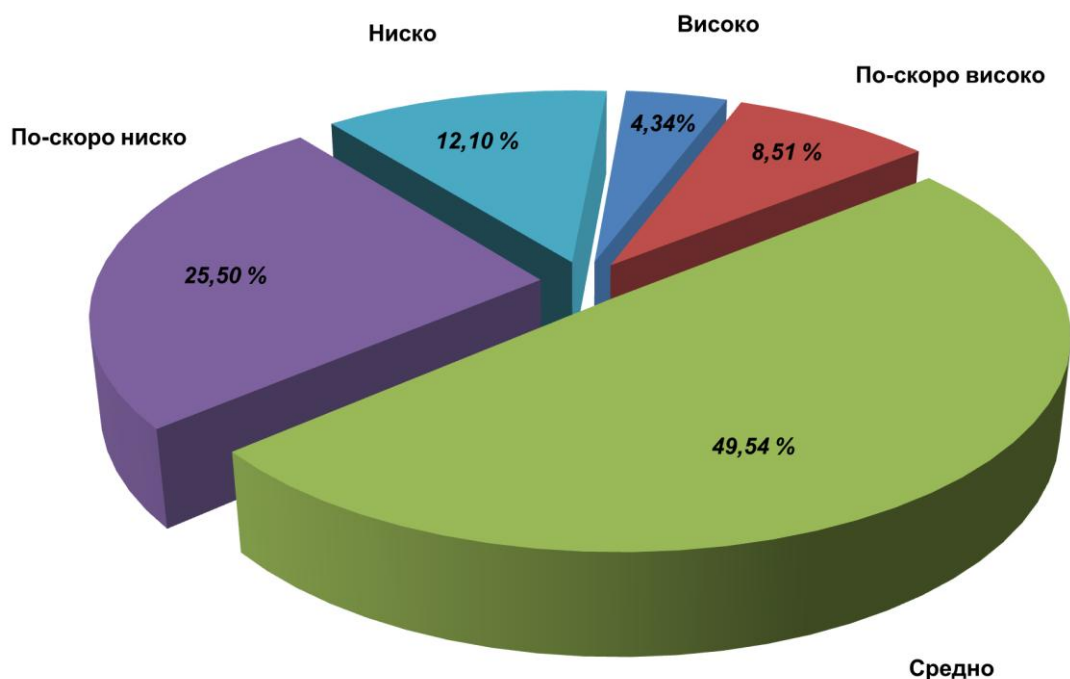
Вторият въпрос в анкета за гражданите е „Имате ли доверие в съдебната система като цяло?“ Въпросът е от затворен тип и дава няколко алтернативни отговора: да, по-скоро да, по-скоро не, не, не знам, които представят скала за оценка на общественото доверие в съдебната система. Предполага се, че гражданите удовлетворени от участието си в съдебно дело като страна, ще дадат отговор в положителната скала на оценката, т.е този въпрос е опит за допълване на получената информация по предходната тема. Видно от графиката по-голяма част от анкетираните заявяват, че нямат доверие в съдебната власт. Категорично нямат доверие 29,19% от анкетираните, а 27,42% нямат ясна позиция, но са по-склонни да изразят недоверие.

За целите на анализа от съществено значение са именно тези анкетираните, които се колебаят да заемат категорична позиция, защото те трябва да бъдат обект на проактивната комуникация на съдебната власт, към тях трябва да бъдат насочени основните усилия и посредством различни комуникационни модели да се работи за промяна на техните нагласи в желаната посока. Чрез метода на убеждаващата комуникация даващ достатъчно първоначална информация, търсещ ангажираност, разбиране и съпричастност по определени проблеми, може да се постигне крайния ефект на подкрепа и положителна нагласа за предприемане на промяна. Сегментът на колебаещите се много по-лесно може да се интегрира в групата на категорично нямащите доверие или имащи отрицателна позиция по определена тема граждани. Необходимо е да се отчете и фактът, че близка в процентно отношение 24,50% е групата на склонните да проявят доверие към съдебната система. Едва 3,2% нямат мнение, т.е. от гледна точка на комуникационната теория за тях по-важно е да получат информация, за да сформират свое мнение, отколкото да бъдат убеждавани. Това е групата, до която по неопределени причини недостига информация. Това може да се дължи, както на дезинтересованост и пасивност от тяхна страна, така и на пропуснати или недостатъчно ефективно използвани комуникационни канали.

Доверието в съдебната система присъства и в анкетните карти за останалите четири целеви групи. Там формулировката на въпроса е „Как оценявате нивото на общественото доверие в съдебната власт като цяло?“

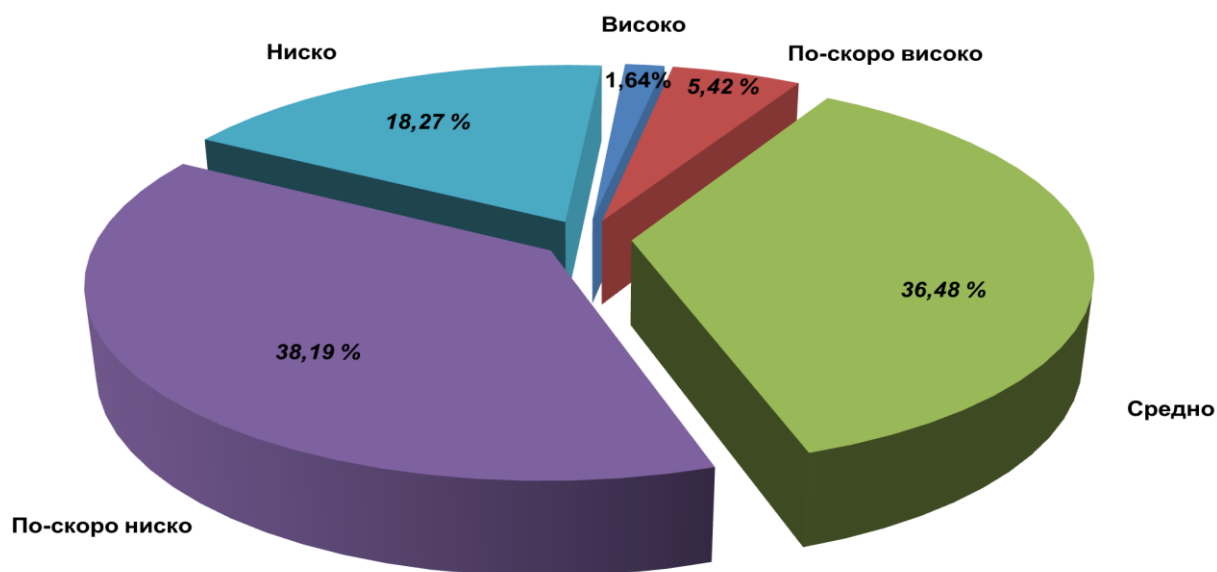
Преобладаващата част от съдебните служители дават оценка „средно“ – 49,54%, „по-скоро ниско“ е оценката на 25,50% от анкетираните, 12,10% дават ниска оценка, а „по-скоро висока“ – 8,51%. Доверието в съдебната власт е оценено високо от 4,34% от запитаните.

1. Как оценявате нивото на общественото доверие в съдебната власт като цяло?/съдебни служители/

При магистратите далите оценка „средно“ – 36,48% и „по-скоро ниско“ – 38,19% е близка. Ниско е доверието според 18,2% от анкетираните, като само 5,42% дават оценка „по-скоро високо“ и 1,64% оценяват нивото на общественото доверие като високо.

1. Как оценявате нивото на общественото доверие в съдебната власт като цяло?
/магистрати/

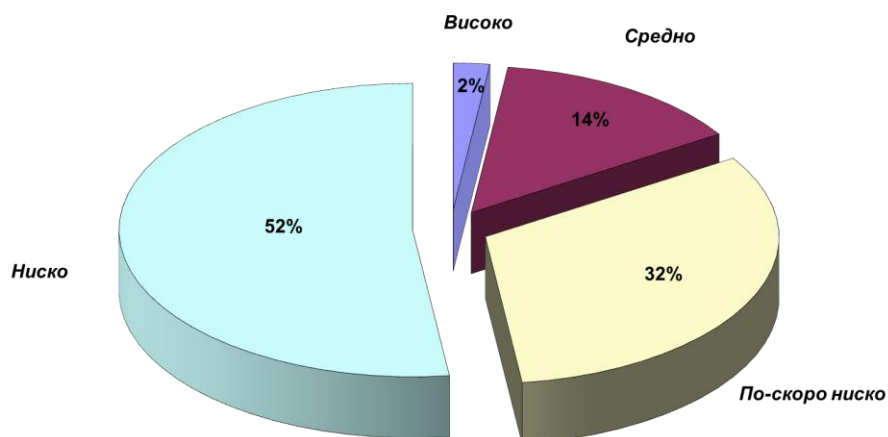
Изводът, който се налага е, че магистратите, безспорно най-важната ключова публика на съдебната власт не смятат, че обществото проявява нужното уважение и разбиране към техния труд. Ниското общественото доверие е възможно да намери израз в демотивация, липса на активна позиция и неангажираност към проблемите на съдебната власт.

Констатациите на основните вътрешни публика – магистрати и съдебни служители изискват предприемане на спешни мерки за подобряване на вътрешната комуникация с тези общности.

Журналистите се обединяват около ниското общественото доверие към съдебната власт – 52% от тях са категорични в крайната си негативна оценка, 32% определят доверието като „по-скоро ниско“, 14% дават неангажиращата средна оценка и 2% мислят, че доверието на обществото е „високо“.

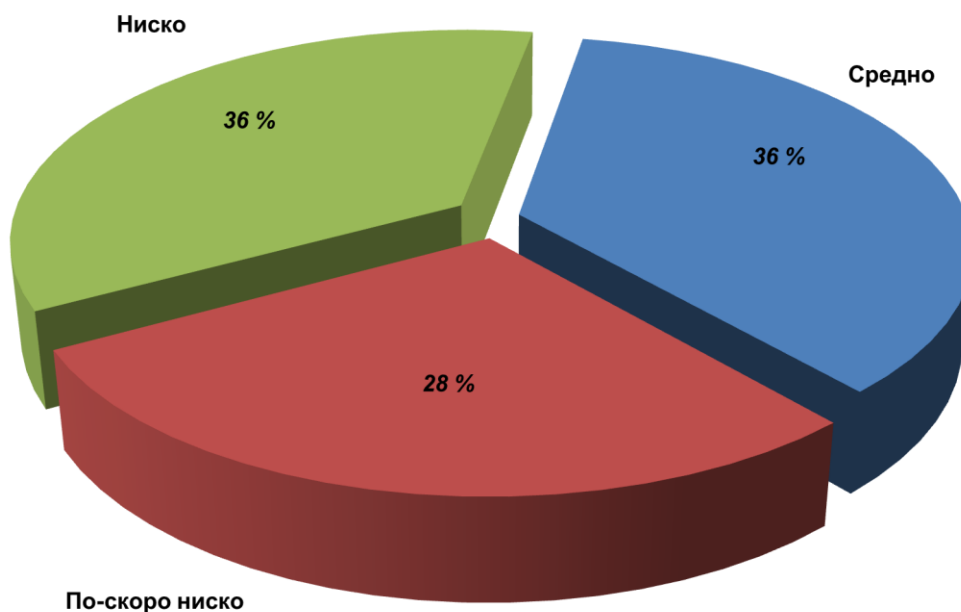

Как оценявате нивото на общественото доверие в съдебната власт като цяло?
/журналисти/

Сред юристите няма изразили положителна оценка, 36% от тях определят нивото на общественото доверие като „средно“, също толкова като ниско и останалите 28% като „по-скоро ниско“.

1. Как оценявате нивото на общественото доверие в съдебната власт като цяло?
/практикуващи юристи/

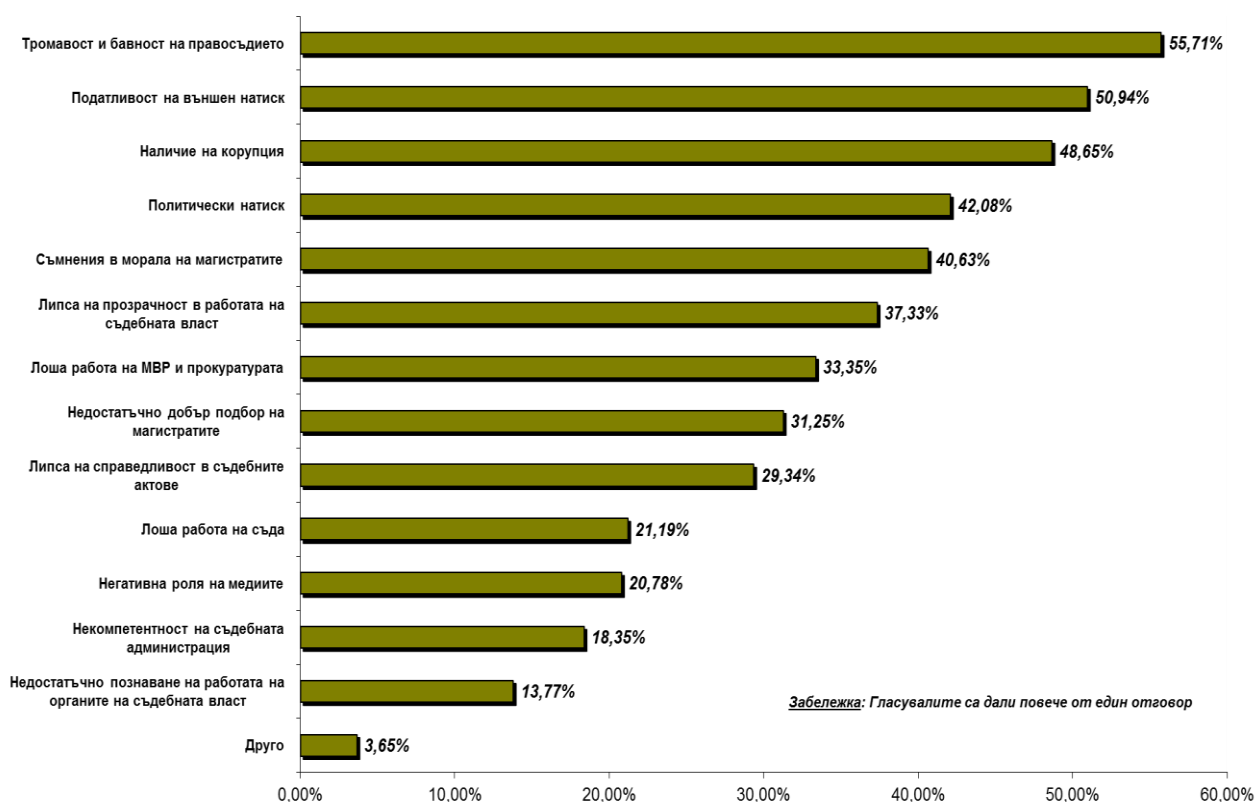
Изводът, който се налага е, че нивото на общественото доверие към съдебната власт е ниско. Тази позиция е изразена, с малки колебания в процентно отношение от всички целеви групи. В този смисъл анкетата с поставените в тази връзка въпроси

констатира всеобщо известния факт за критично ниско ниво на обществено доверие. Ако има акцент, на който е необходимо да се обърне внимание това е оценката на двете най-големи и основни вътрешни публики на съдебната власт. Те трябва да бъдат активно ангажирани в процеса по промяна на общественото мнение, а за целта безспорно е необходима експертна подкрепа от външни специалисти по комуникация предвид установеното състояние на всички структури в съдебната власт. Възможен резерв има и в укрепване административния капацитет на органите на съдебната власт в областта на публичната комуникация, както и предвиждане на възможности за постоянна квалификация и повишаване компетентността на съдебните служители, отговарящи за връзките с обществеността, прокурорите-говорители и административните ръководители.

2.2.3. Проблемите в съдебната власт

Третият въпрос в анкетата карта за гражданите търси възможните причини за ниското доверие в съдебната власт „Кои са основните проблеми на съдебната власт според Вас?“ Отговорилите са дали повече от един отговор.

Кои са основните проблеми на съдебната власт според Вас? /граждани/

Сред основните причини гражданите са посочили тромавост и бавност на правосъдието, податливост на външен натиск, в това число политически, наличие на корупция. Прави впечатление, че процентът на определящите като основен проблем „тронавост и бавност на правосъдието“ е почти еквивалентен на броя на отговорилите,

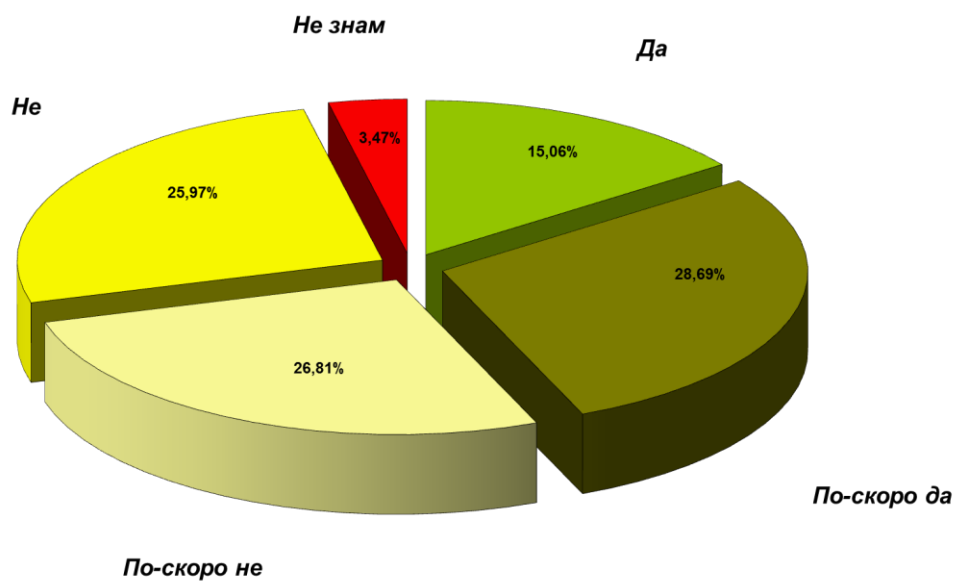
че са били страна по дело. Анкетното проучване не изследва на какво се дължат проблемите в съдебната власт, а само ги констатира.

2.2.4. Доверието в съда

След установяване на съществуващите проблеми в съдебната власт следва контролен въпрос към респондентите на анкета за гражданите по отношение на доверието в съда „Имате ли доверие в съда?“

В потвърждение на резултатите от предходните въпроси 26.81% заявяват, че „по-скоро нямат“, 25,97% нямат доверие, а 3,47% не знаят. Общият процент на скептиците надхвърля 50% от получените отговорите. Близко до този процент обаче са и имащите доверие в съда – 28,69% са отговорили „по-скоро да“, а 15,06% са категорични в позицията си.

Имате ли доверие в съда? /граждани/

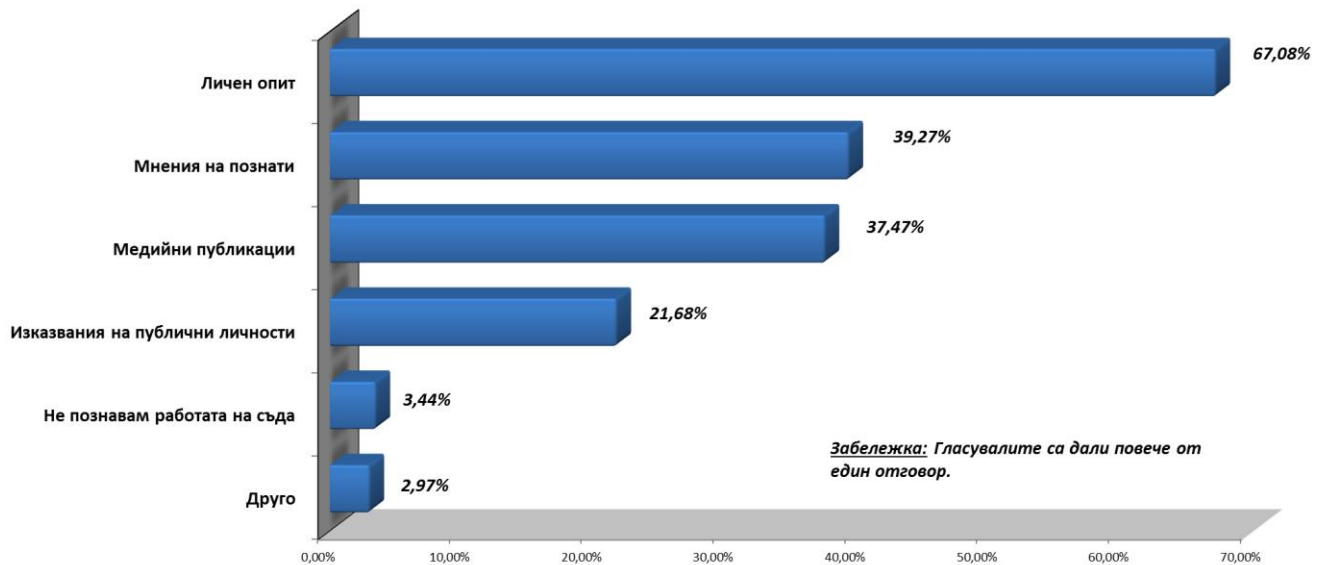

Изразилите положително и отрицателно становище по проблема са съотносими с получените резултати на въпроса за доверието в съдебната система като цяло, с което контролния въпрос потвърждава направената по-горе констатация.

2.2.5. Източници на информация

В анкетата за гражданите се търси отговор на въпроса откъде се информират анкетираните за работата на съда „За работата на съда Вие черпите информация от ?“

За работата на съда *Вие* черпите информация от:
/граждани/

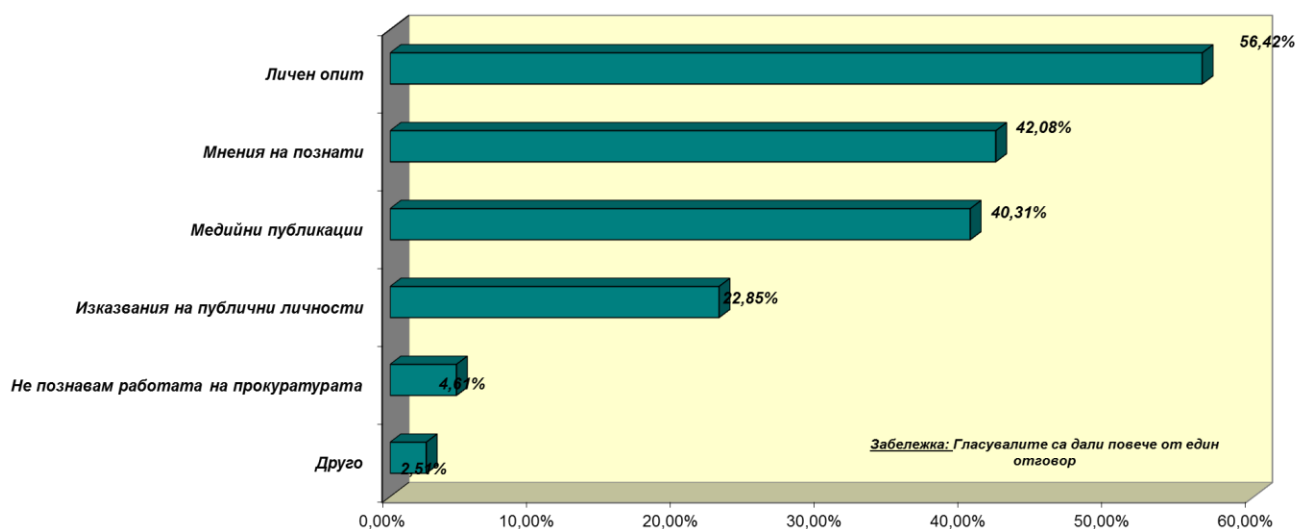

Общият извод е, че информация за съда се получава въз основа на личен опит, мнение на познати и информацията от медиите.

В анкетните карти за другите целеви групи няма аналогичен въпрос.

Подобен въпрос е зададен и по отношение на прокуратурата „За работата на прокуратурата *Вие* черпите информация от?“

**За работата на прокуратурата Вие черпите информация от:
/граждани/**

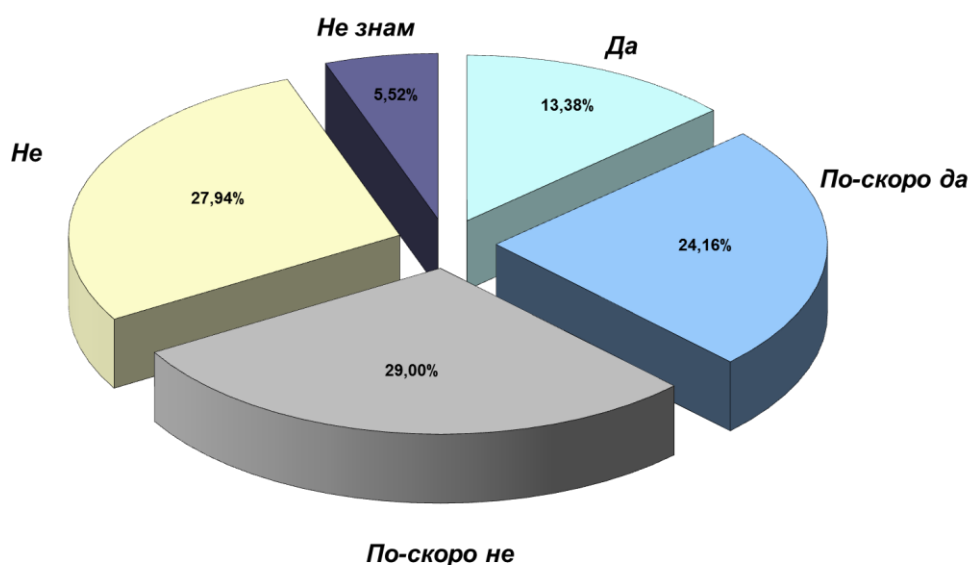

Отново най-голям е процентът на позоваващите се на личен опит – 56.42%, мнения на познати – 42.08% и публикации в медиите – 40.31%. Тук процентът на посочилите личния опит е съотносим с отговорилите, че са били страна по дело, което предполага висока достоверност на данните. Както и на въпроса за получаването на информация за работата на съда, посочените източници съвпадат, включително и според поредността на изброяването им.

2.2.6. Доверието в прокуратурата

Под номер шест в анкетната карта за гражданите е поставен въпросът „Имате ли доверие в работата на прокуратурата“.

**Имате ли доверие в работата на прокуратурата?
/граждани/**

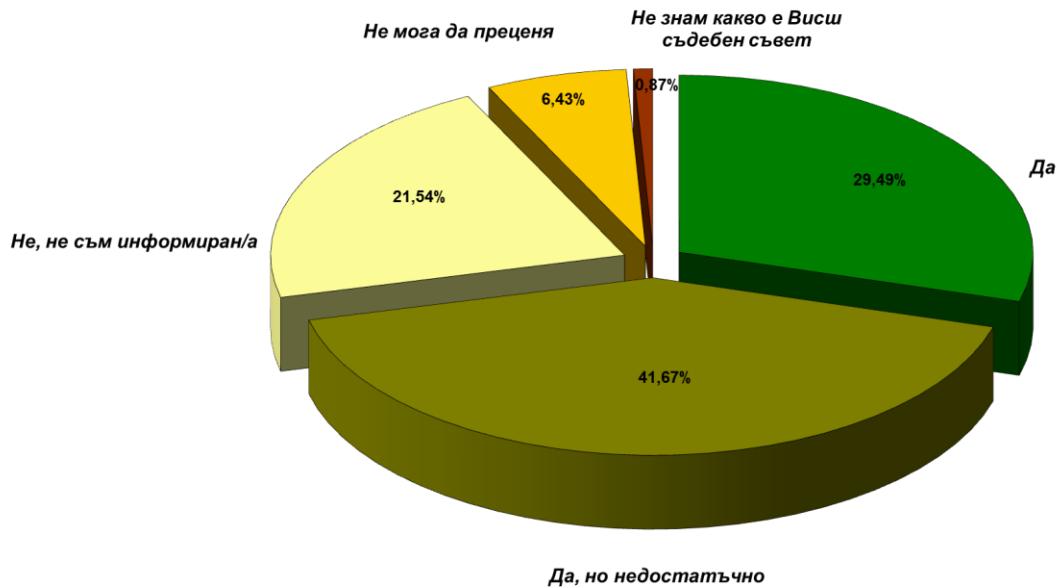

На този въпрос, явяващ се контролен по отношение на общественото доверие в съдебната система и правещ опит за разграничаване на доверието между съда и прокуратурата отрицателно са отговорили над 50% от анкетираните граждани. Отговор „по-скоро да“ са отговорили 24,16% от запитаните, категорично утвърдително са отговорили 13,38%. Малък процент от анкетираните – 5,52% не могат да дадат еднозначен отговор. Контролният въпрос потвърждава данните от въпроса за доверието в съдебната система като цяло.

2.2.7. Оценка за информираността за работата на Висшия съдебен съвет

Анкетата за гражданите изследва степента на информираност по отношение работата на Висшия съдебен съвет с въпроса „Информирани ли сте за работата на Висшия съдебен съвет?“ Предоставените отговори са алтернативни: да; да, но не достатъчно; не, не съм информиран; не мога да преценя; не знам какво е Висш съдебен съвет.

**Информирани ли сте за работата на Висшия съдебен съвет?
/граждани/**

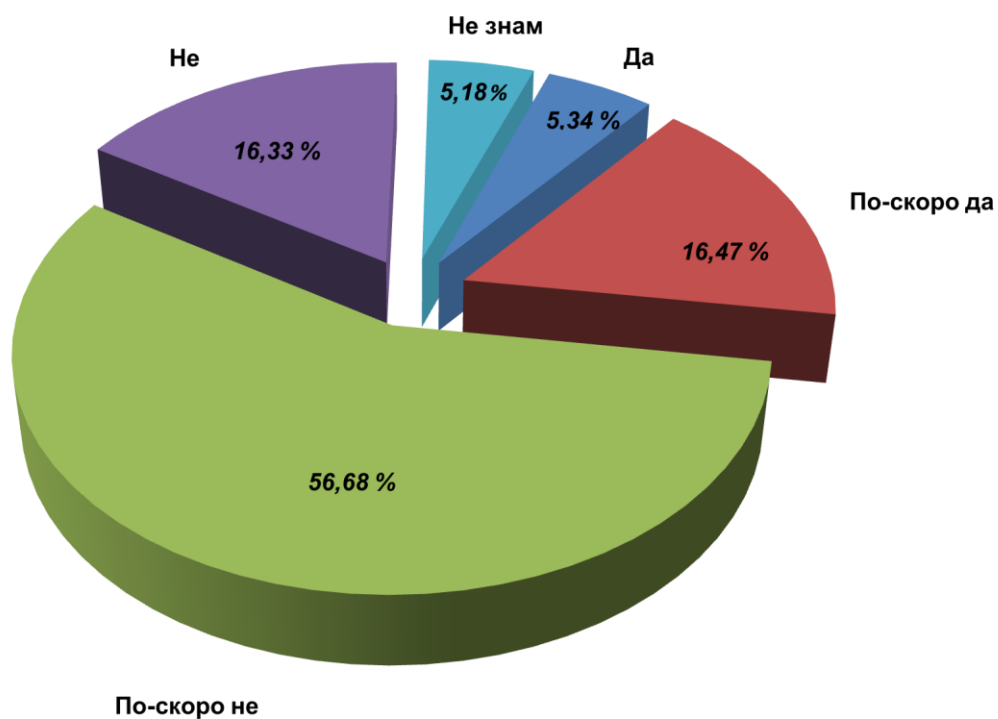

Анкетните карти за магистратите и съдебните служители също съдържат подобен въпрос „Информирана ли е обществеността за работата на ВСС?“ Възможните отговори са: да; по-скоро да; по скоро не; не; не знам.

Голяма част от гражданите посочват, че имат, макар и недостатъчна информация за работата на Висшия съдебен съвет. Относително големия процентен израз на отговорилите дава еднозначен отговор, че ВСС е разпознаваем като институция в структурата на съдебната власт. Около 21% отговарят, че не са информирани, а 0,87% че не знаят какво е Висш съдебен съвет.

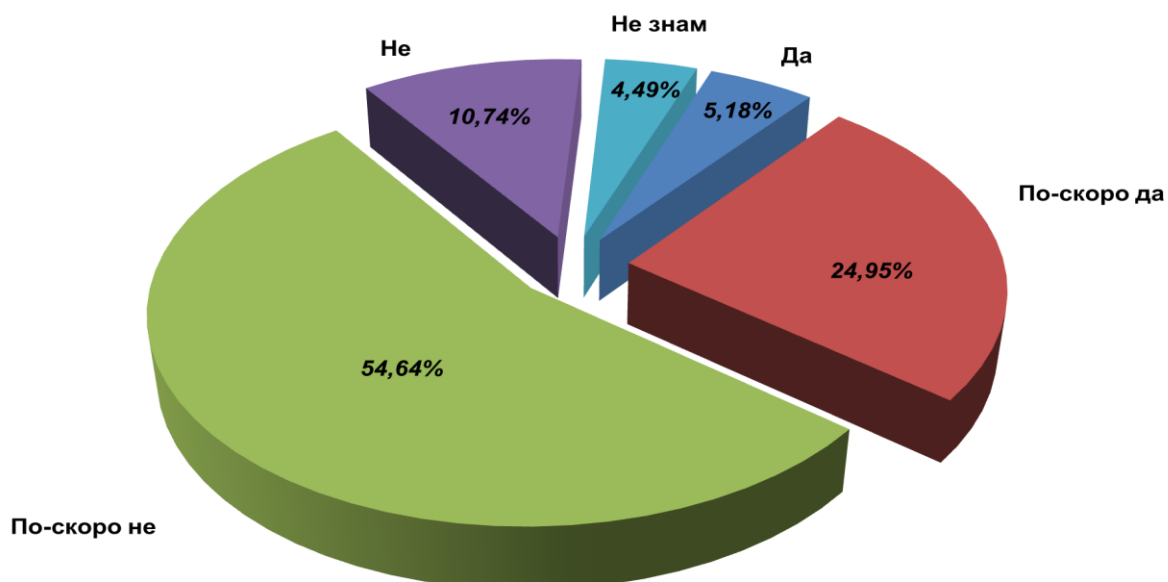
Според 56,6% от съдебните служители обществеността „по-скоро не е“ информирана за работата на ВСС, докато положително мнение дават 21,81% от запитаните. Без мнение са 5,18% от анкетираните, а 16,35% дават отрицателен отговор.

10. Информирани ли е обществеността за работата на ВСС?
/съдебни служители/

Почти еднозначни са отговорите и на магистратите по поставения въпрос.

10. Информирани ли е обществеността за работата на ВСС?
/магистрати/

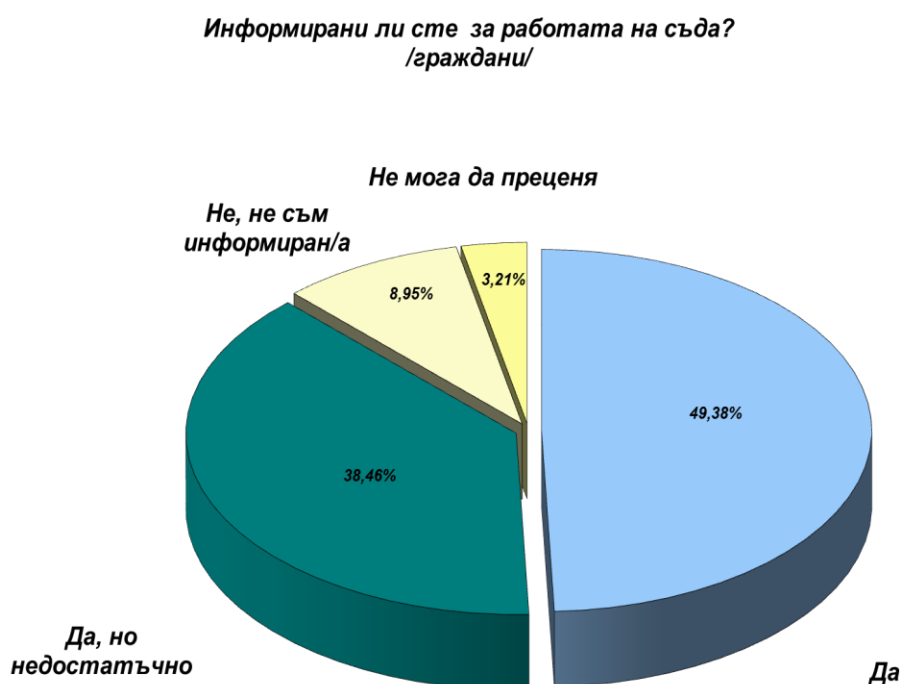

Преобладаващата част от тях, близка в процентен израз до анкетираните съдебни служители мислят, че обществото не е достатъчно информирано. Една трета от тях 30, 13% твърдят, че обществеността е информирана, 4,49 нямат мнение. Налага се извода, че магистратите и съдебните служители са по-скептични по отношение информираността на обществото за работата на ВСС, докато гражданите считат, че е необходима повече информация.

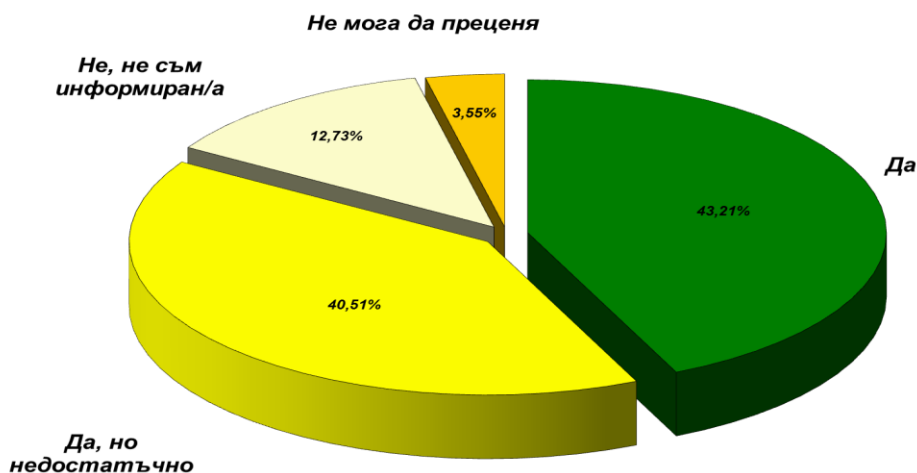
Въз основа на получените данни може да се препоръча по-активно представяне дейността на ВСС чрез проактивен метод на публична комуникация. Необходимо е оптимизиране на досегашния комуникационен подход, набелязване на мерки и предприемане на действия за популяризиране пряката дейност на ВСС. Направените констатации са свързани с обективни обстоятелства предвид факта, че през по-голямата част от времето от конституирането на сегашния състав на Висшия съдебен съвет, дирекция „Публична комуникация и протокол“ се обслужва от един експерт „Връзки с обществеността“. Приемането на Комуникационната стратегия на съдебната власт, укрепване капацитета на дирекцията и прилагането на проактивна и адекватна медийна политика, както и излъчването на единни послания в общественото пространство от членове на ВСС ще допринесе за подобряване публичния образ и популяризиране на дейността му.

2.2.8. Оценка на информираността за работата на съда и работата на прокуратурата

Въпросите са еднотипни „Информирани ли сте за работата на съда?“ и „Информирани ли сте за работата на прокуратурата?“

**Информирани ли сте за работата на прокуратурата?
/граждани/**

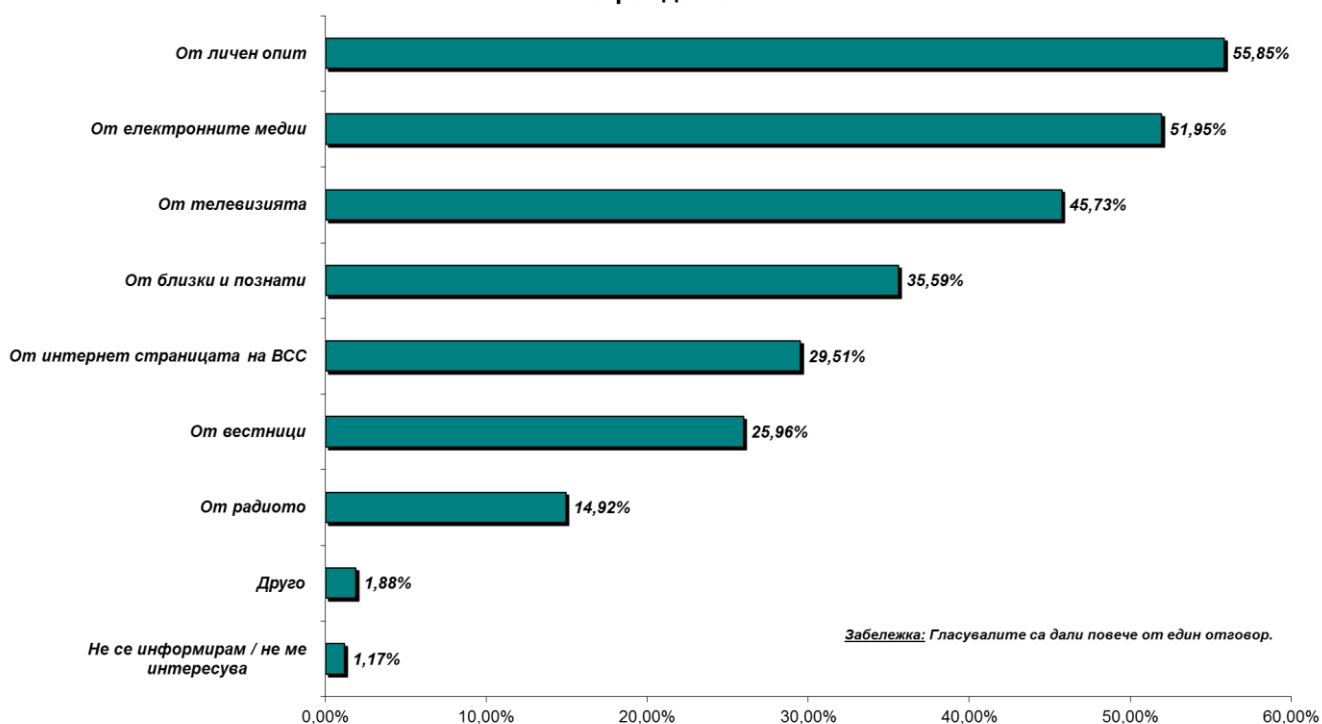

Тези въпроси са логично продължение на търсеното мнение на анкетираните по отношение източниците на информация за работата на съда и прокуратурата. Разликата е, че в случая се прилага оценъчна скала с четири отговора – да; да, но не достатъчно; не, не съм информиран и не, мога да преценя. И по двата въпроса анкетираните дават положителна оценка, че са информирани, съответно 49.38% за работата на съда и 43.21% за работата на прокуратурата. Минимален процент от запитаните в рамките на 3.21% - 3.55% съобщават, че не могат да преценят и по двата въпроса. Близки са процентите на недостатъчно информирани – 38.46% за работата на съда и 40.51% за работата на прокуратурата. Може би от статистическа гледна точка е интересен приблизителния процент на информирани – 43.21% и недостатъчно информирани – 40.51% припокриващи се в количествен израз.

Изводът е, че освен необходимост от по-активно предлагане на информация за популяризиране дейността на съда и прокуратурата е необходимо да се определи типа информация, която търсят гражданите и да се прецизира дали става дума за медийно отразяване дейността на органите на съдебната власт или предоставянето на конкретна информация, свързана с компетентността на съответната институция и практическа информация, касаеща гражданите като участници в досъдебната и съдебна фаза на процеса.

2.2.9. Източниците на информация за работата на съдебната власт в България

Как се информирате за работата на съдебната власт в България? /граждани/

Последният въпрос в анкетната карта за гражданите събира информация за начина по който гражданите се информират. Изброени са възможните източници на информация: радио, вестници, интернет страницата на ВСС, близки и познати, телевизия, електронни медии, личен опит, друго, не ме интересува/не се информирам. Анкетираният са дали повече от един отговор. Предоставена е възможност за посочване на повече от един отговор. Очаквано според обобщените до момента данни над 50% от анкетираният се информират на база личен опит и информация от електронните медии, в т.ч. телевизията.

Изводът, който може да се направи, че от изключително значение за подобряване образа на съдебната система и повишаване на доверието в нея следва да се използва проактивна комуникация. От изключително значение е придобитият личен опит на гражданите при контакта им с органите на съдебната власт, поради което вниманието трябва да е завишено по отношение на досега им с администрацията и магистратите, при спазване на високи стандарти за професионално и етично отношение, съгласно утвърдените вътрешно-нормативни актове в органите на съдебната власт.

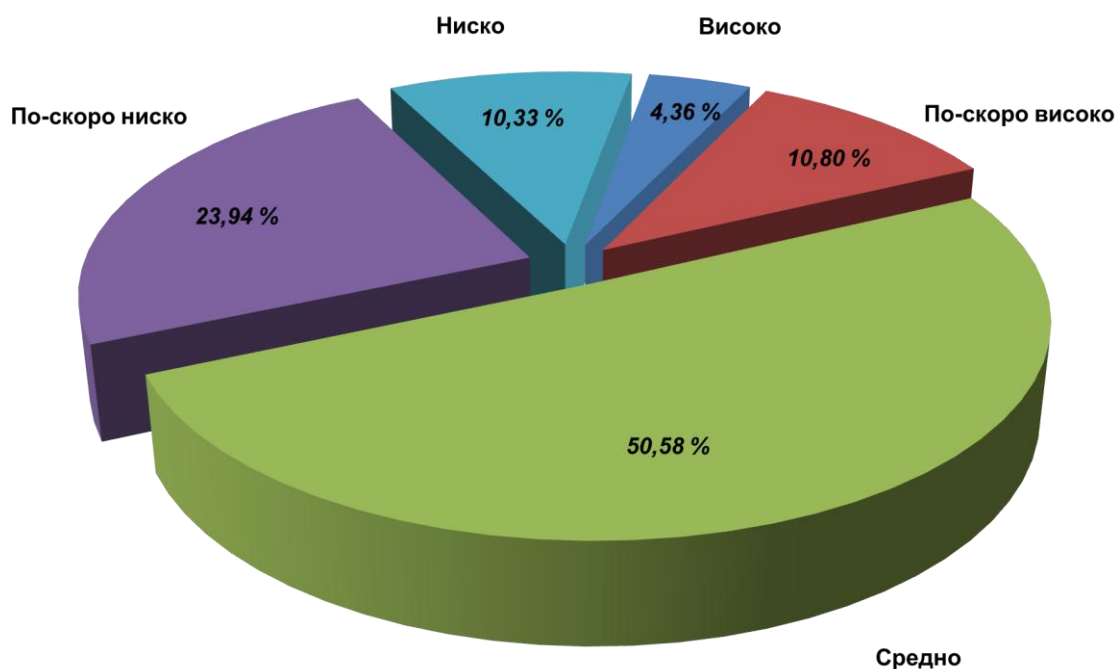
2.2.10. Нивото на общественото доверие в съда и прокуратурата

В проучването на общественото мнение сред останалите целеви групи оценката за общественото доверие в съда и прокуратурата е поставено като последователни въпроси „Как оценявате нивото на общественото доверие в съда?“, „Как оценявате нивото на общественото доверие в прокуратурата?“ „Ако сте отговорили с „виско“ или „по-ниско“, отбележете на какво се дължи според Вас“.

Тези три въпроса е логично да се разгледат в цялост, тъй като освен оценка изискват и посочване на причина, с която тя да се мотивира. Въпросите са включени в анкетните карти на останалите целеви групи и ще бъдат разгледани паралелно.

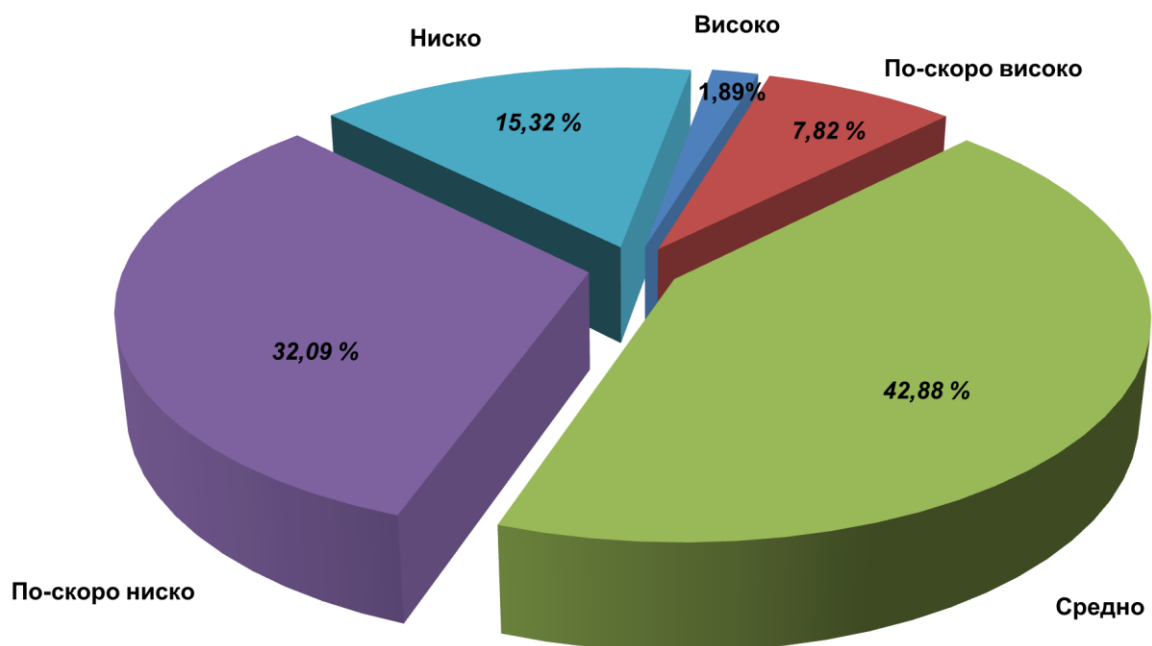
Въпросите са контролни по отношение оценката на общественото доверие в съдебната власт. Очаквано няма разлика в посочените отговори по отношение на съда и 50,58% от съдебните служители оценяват „средно“ нивото на общественото доверие. „По-скоро високо“ и „високо“ го оценяват 15,16% от запитаните. Негативна е оценката на 23,9% отговорили с „по-скоро ниско“ и 10,33% посочили отговор „ниско“.

**2. Как оценявате нивото на общественото доверие в съда?
/съдебни служители/**

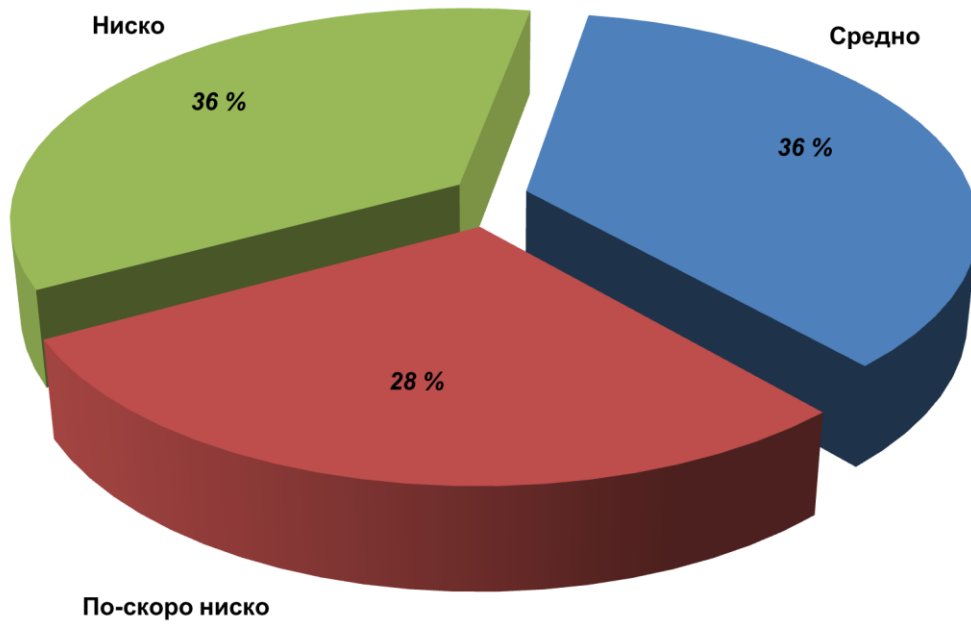
Подобна е статистиката на анкетиранияте магистрати. В сравнение с предходния въпрос тук се отчита по-висок процент на отговорилите „средно“. Незначителен е процентът на посочилите отговор „по-скоро високо“ – 7,82% и „високо“ – 1,89%. Висок е и процентът на далите негативна оценка по отношение нивото на общественото доверие в съда – 15,3% „ниско“ и 32% „по-скоро ниско“.

2. Как оценявате нивото на обществено доверие в съда?
/магистрати/

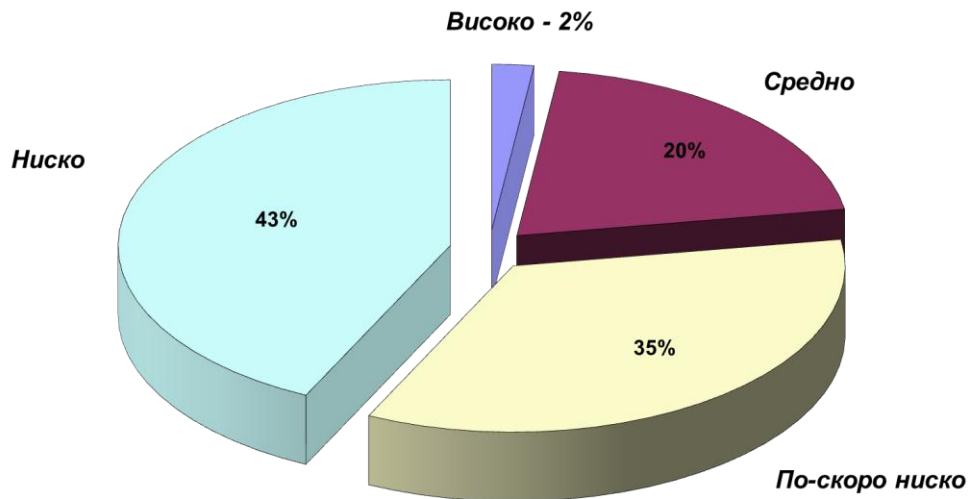
В следващата графика е представен отговора на юристите, които не са магистрати и адвокати.

**2. Как оценявате нивото на общественото доверие в съда?
/юристи/**

Сред медиите отговорите също се потвърждават. Като преобладаващия процент от анкетираните са изразили отрицателна оценка по отношение на общественото доверие в съда.

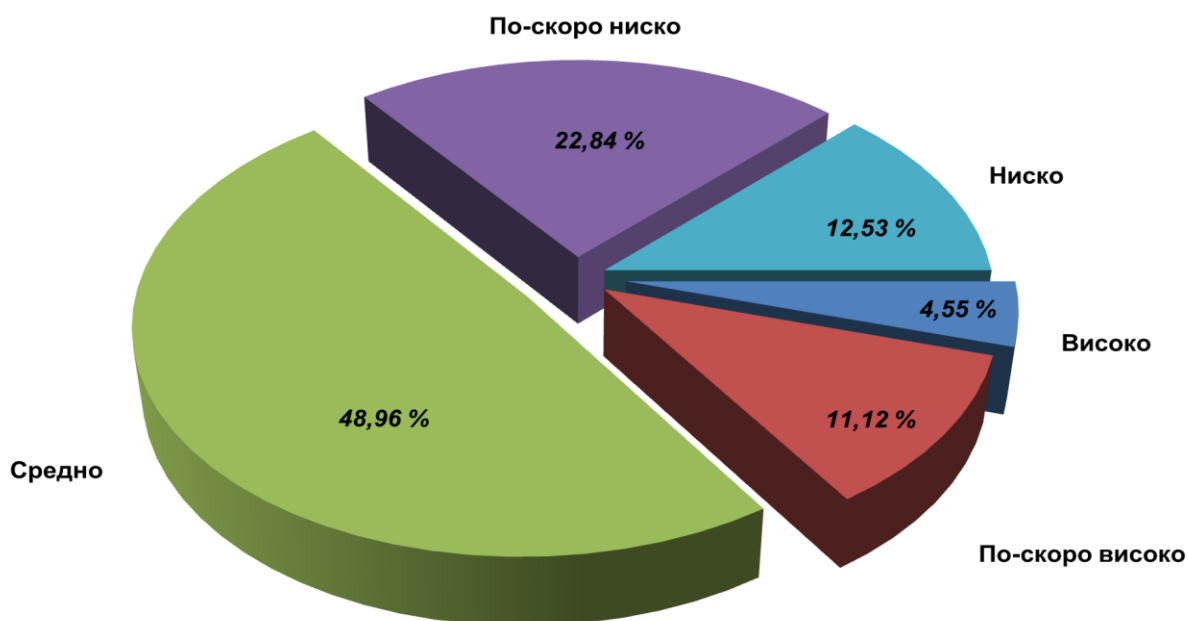
**Как оценявате нивото на общественото доверие в съда?
/журналисти/**

Отговорите от целевите групи по тези въпроси очертават като цяло негативна оценка по отношение нивото на общественото доверие в съда, с изключение на анкетираните съдебни служители и магистрати, които го определят като „средно“. Сходна тенденция се отчита и по отношение нивото на общественото доверие в прокуратурата.

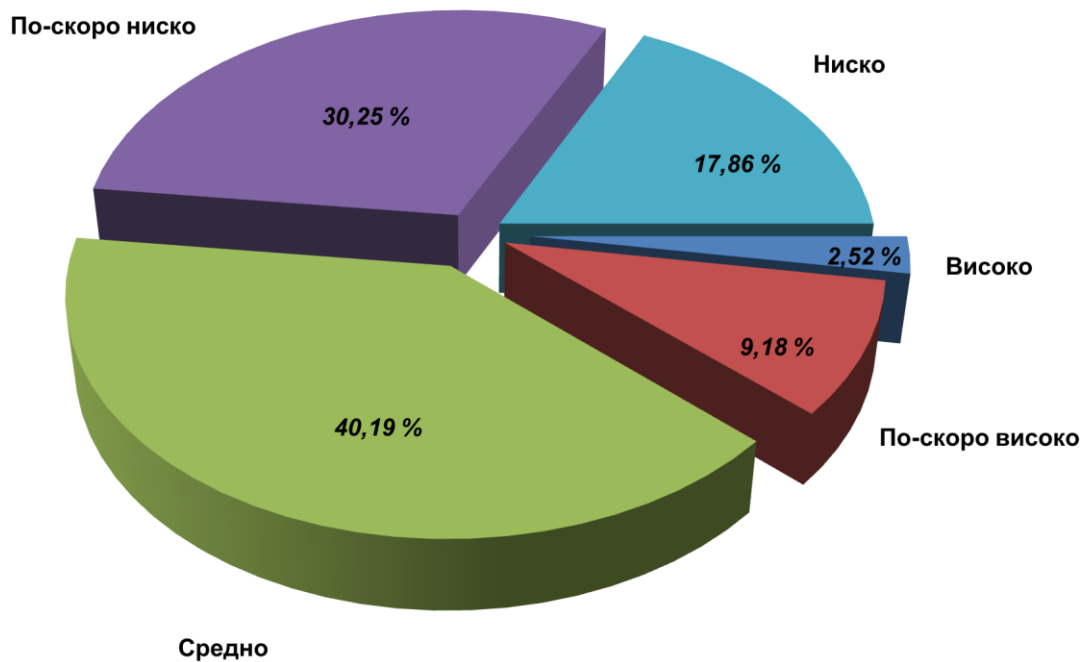
Преобладаващата част от съдебните служители оценяват нивото на доверие в прокуратурата като „средно“ – 48,96%, „по-скоро ниско“ е според 22,84% от запитаните, а 12,53% са категорични в преценката си „ниско“.

**3. Как оценявате нивото на общественото доверие в прокуратурата?
/съдебни служители/**

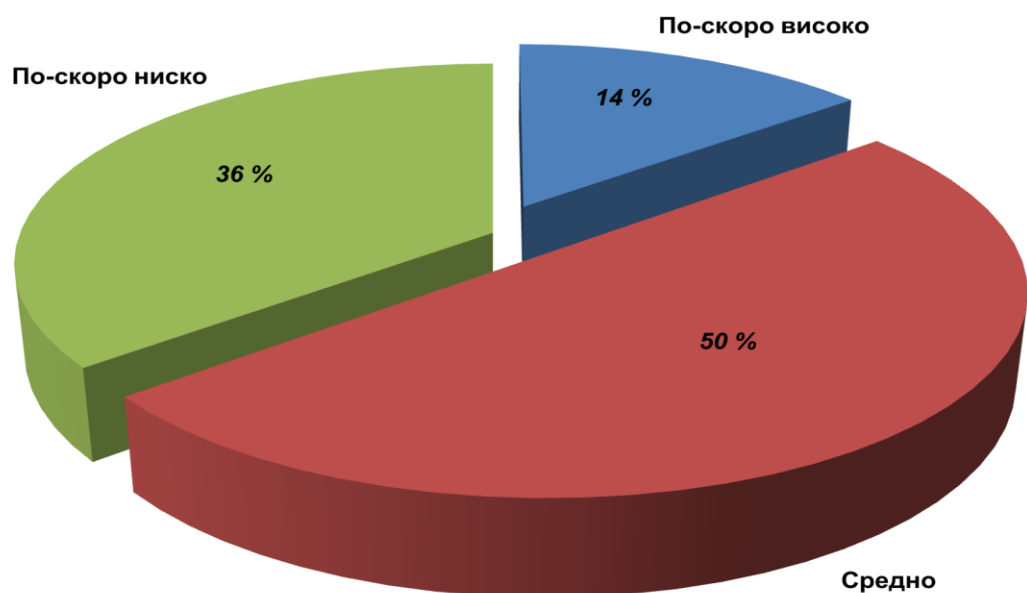
При магистратите оценките са близки: 40,19% го оценяват „средно“, 30,25% приемат, че е „ниско“, а 17,86% са категорични в оценката си „ниско“.

3. Как оценявате нивото на общественото доверие в прокуратурата?
/магистрати/

Юристите не се различават в оценката – 50% го оценяват „средно“, 36% „по скоро ниско“ и 14% /двама анкетирани/ дават оценка „по скоро високо“.

3. Как оценявате нивото на общественото доверие в прокуратурата?
/юристи/

При журналистите 36% от анкетираните, дават оценка „средно“ и също 36% дават оценка „ниско“. За 13% от анкетираните доверието е „по-скоро ниско“.

За разлика от оценката за нивото на общественото мнение в съда, то процентът на доверие към прокуратурата е безспорно по-висок. Преобладаващите отговори сред четирите целеви групи дават оценка „средно“. Това може да се обясни както със спецификата в структурата и дейността на съда и прокуратурата, така и с централизираната медийна политика водена от прокуратурата – липсата на разнопосочни послания в общественото пространство и спецификата в работата ѝ.

По отношение установяване причините за ниската степен на доверие, измежду алтернативни предложения анкетираните избират следните проблемни области:

- **Съдебните служители**

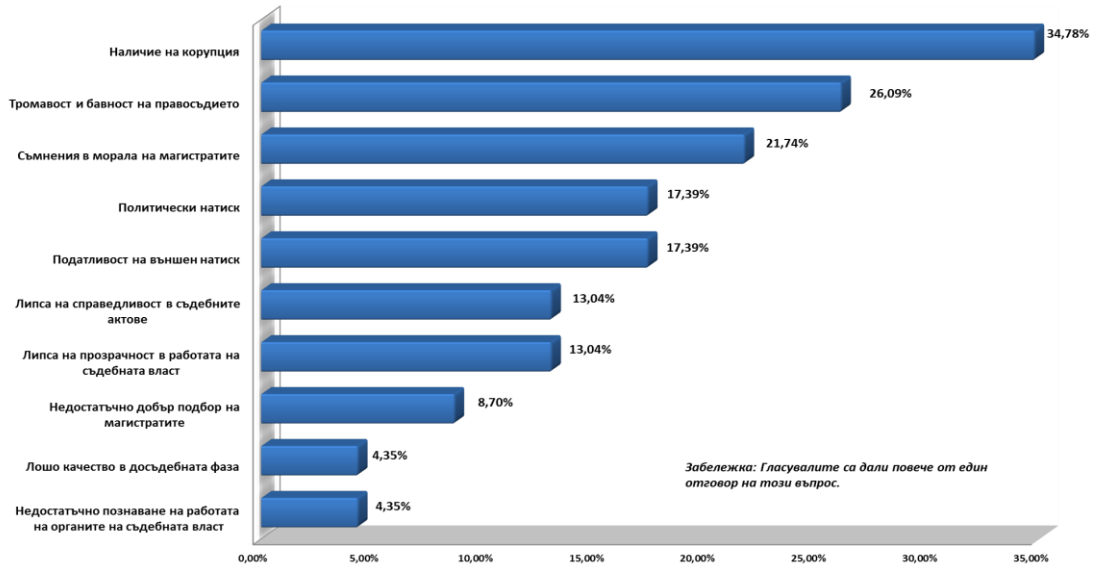

- **Магистратите**

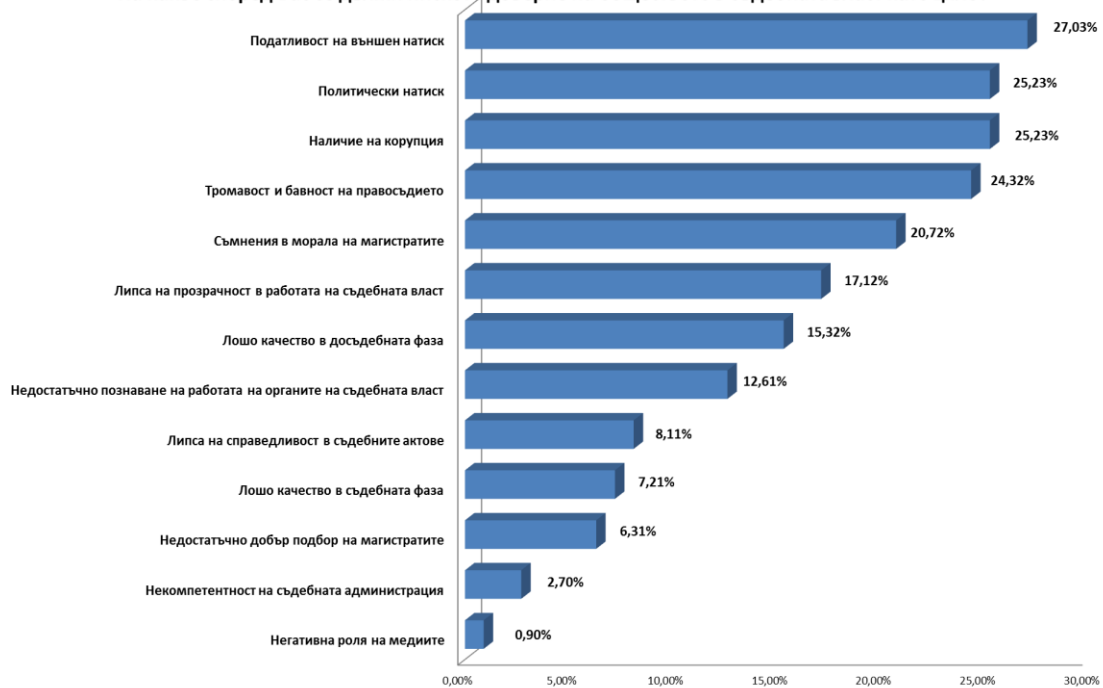
- **Юристи**

На какво според Вас се дължи ниското доверие на обществото в съдебната власт като цяло?

- **журналисти**

На какво според Вас се дължи ниското доверие на обществото в съдебната власт като цяло?

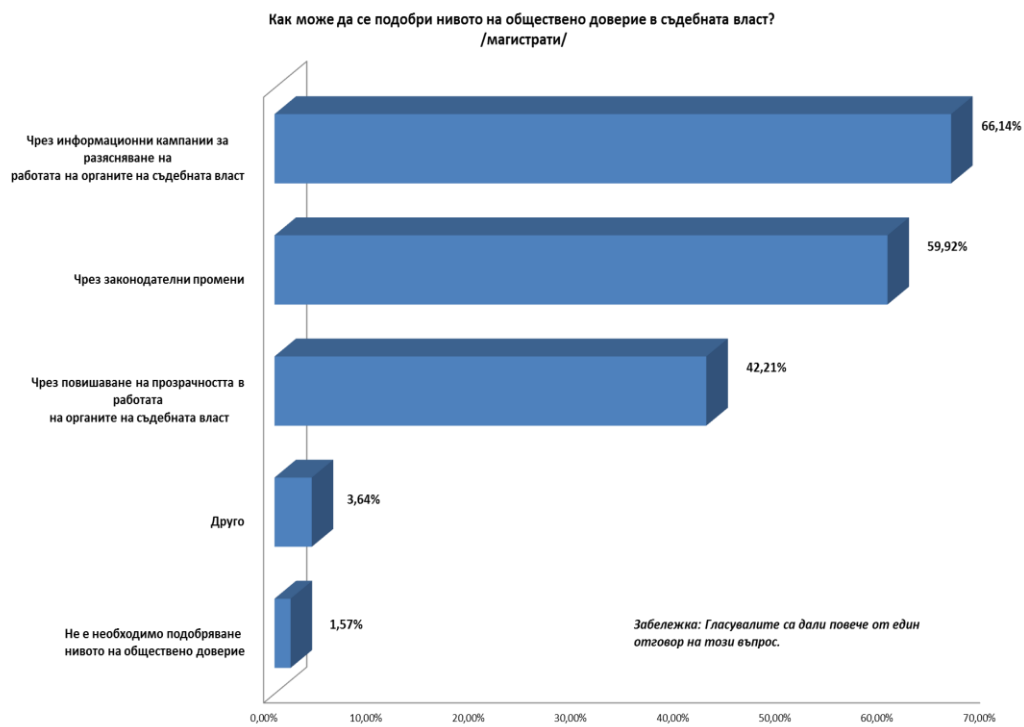
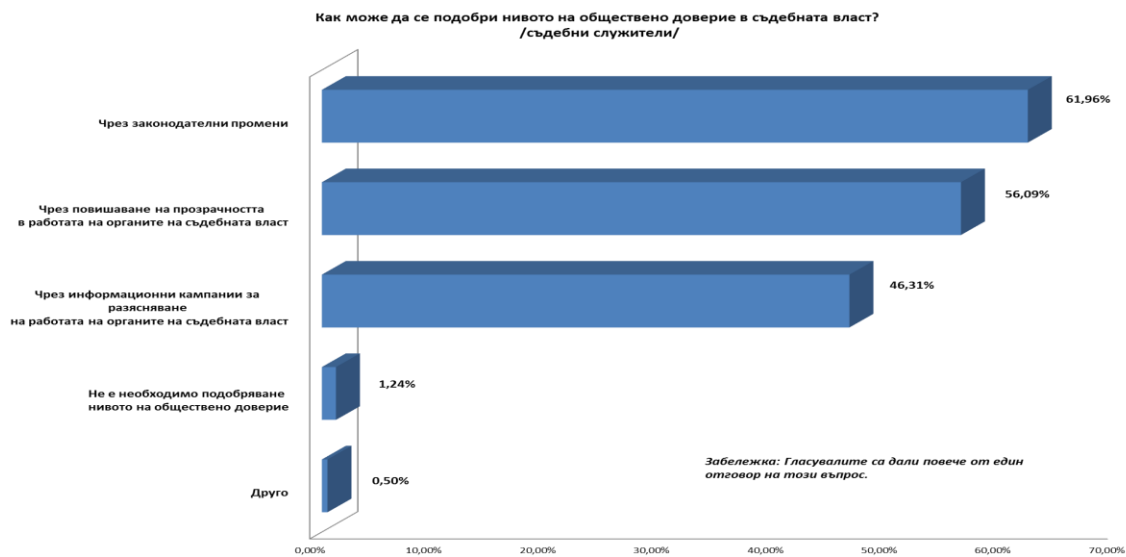
Прави впечатление, че анкетираните от всички ключови общности посочват сходни проблеми, степенувани в различна последователност. И четирите целеви групи извеждат като проблеми: тромавост и бавност на правосъдието, външен и политически натиск и съмнения в морала на магистратите. Журналистите посочват като проблем „корупцията”, а магистратите и съдебните служители - „негативната роля на медиите” и „недостатъчното познаване на работата на органите на съдебната власт”. Безспорното идентифициране на тези основни проблеми от такъв голям брой анкетираните представя, както личното им мнение и позиция, така и наслагваните през последните години представи в обществото за състоянието на съдебната власт. Голяма част от тези проблеми се дискутират, посочват, анализират и обсъждат от политици, журналисти, лица професионално свързани със съдебната власт, юристи.

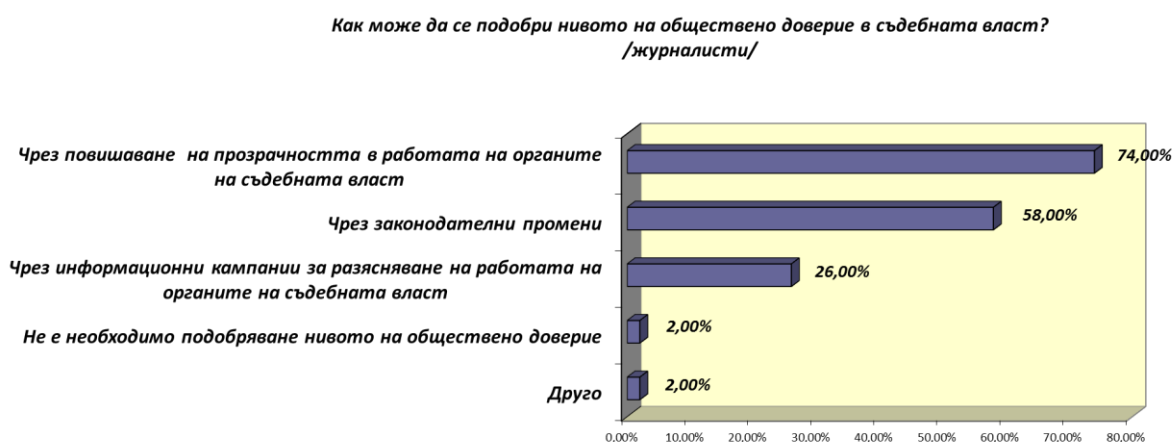
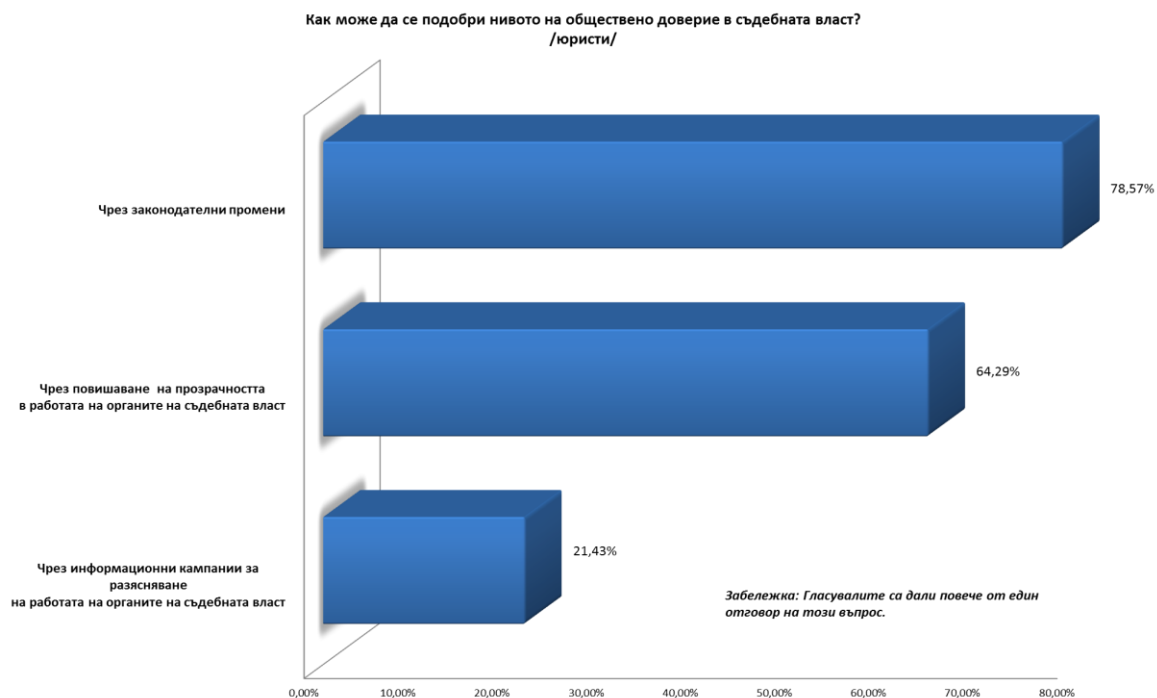
Експерт в областта на социологията би могъл да дефинира, анализира и разграничи достоверността на събраните данни по обективните критерии, при отчитане на възможностите за повлияване мнението на анкетираните от странични фактори.

2.2.11. Подобряване нивото на обществено доверие в съда

В анкетните карти за съдебните служители и магистратите има няколко въпроса, които не фигурират в анкетата за гражданите. С тях се търси мнението на анкетираните за възможностите за подобряване на общественото доверие в съдебната власт, информираността за работата на органите на съдебната власт; нивото на доверие към ВСС и причините за това; оценка за комуникацията с магистратите. Последният въпрос е включен и в анкетната карта за юристите /не магистрати и адвокати/, както и в анкетната карта за журналисти. Поради факта, че тази анкетна карта е попълнена само от 14 участника и тяхното мнение не може да се счита за изразител на посочената целева група, отговорите ще бъдат посочени, без коментар, въпреки, че те преповтарят резултата от анкетата сред съдебните служители.

Общият въпрос към магистрати и съдебни служители е „Как може да се подобри нивото на обществено доверие в съдебната власт?” На анкетираните е предоставена възможност да избират между посочените отговори: не е необходимо подобряване нивото на общественото доверие; чрез информационни кампании за разясняване на работата на органите на съдебната власт; чрез повишаване на прозрачността в работата на органите на съдебната власт; чрез законодателни промени. Предвиден е и алтернативен отговор „друго“. Анкетираните са посочвали повече от един отговор.

Най-висок процент от съдебните служители са посочили алтернативата законодателни промени, повишаване на прозрачността в органите на съдебната власт и провеждане на информационни кампании. Магистратите са посочили същите предложения, но в различна последователност: информационни кампании, законодателни промени и повишаване на прозрачността. Относително близки в процентен израз са отговорите на двете целеви групи, което неминуемо води до извода, че това са трите основни аспекта, в които трябва да са търсят резерви за подобряване на

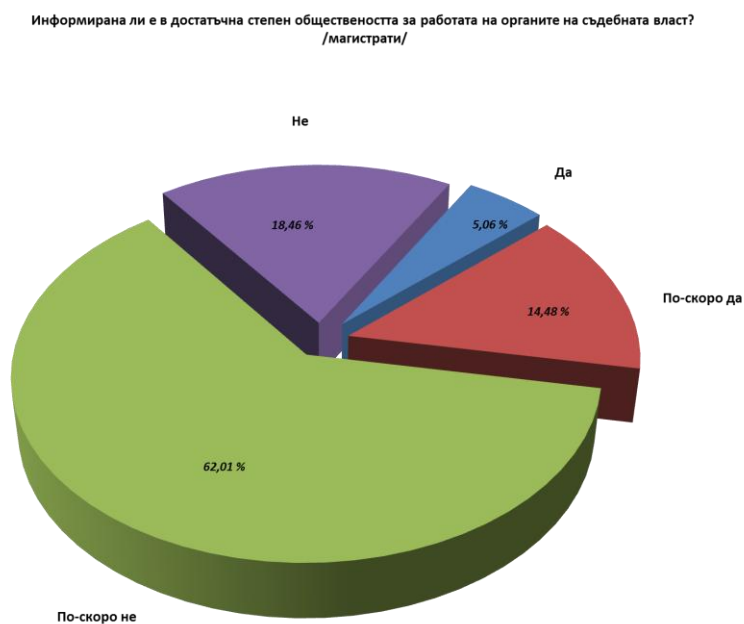
доверието в съдебната власт. И ако законодателните промени не са пряко зависими от ВСС и органите на съдебната власт, то повишаването на прозрачността и провеждането на информационни кампании са областите, в които трябва да се инициират дейности в най-спешен порядък.

Анкетиранияте представители на медиите също дават сходни отговори като степенуват необходимостта от повишаване прозрачността в работата на органите на съдебната власт–74%; извършване на законодателни промени 58% и провеждане на информационни кампании–26%.

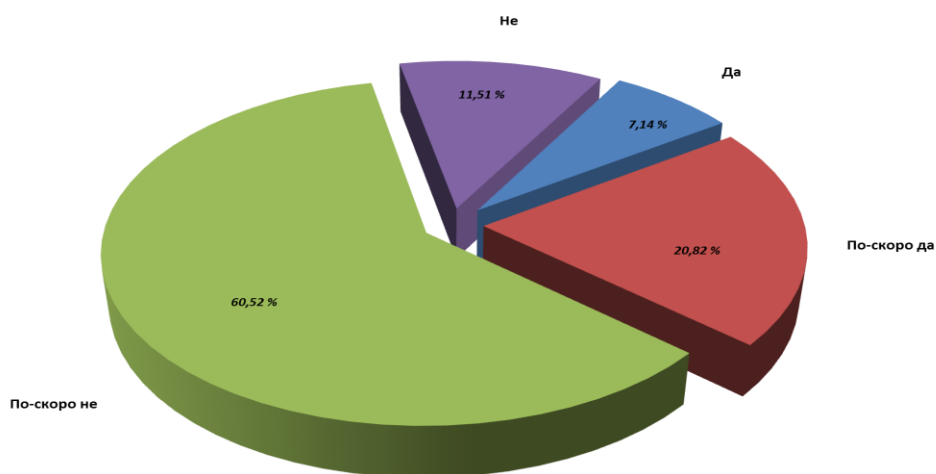
Въз основа на представените данни може да се обобщи, че анкетиранияте идентифицират идентични мерки като ги степенуват в различна последователност. Въпреки това проблемните области, в които следва да се търсят резерви за отстраняване на проблемите са категорично определени.

2.2.12. Степен на информираност на обществеността за работата на органите на съдебната власт

С поставения въпрос се измерва степента на информираност по отношение работата на органите на съдебната власт. „Информирана ли е в достатъчна степен обществеността за работата на органите на съдебната власт?“ Четиристепенна е скалата за оценка – да; по скоро да; по скоро не и не.

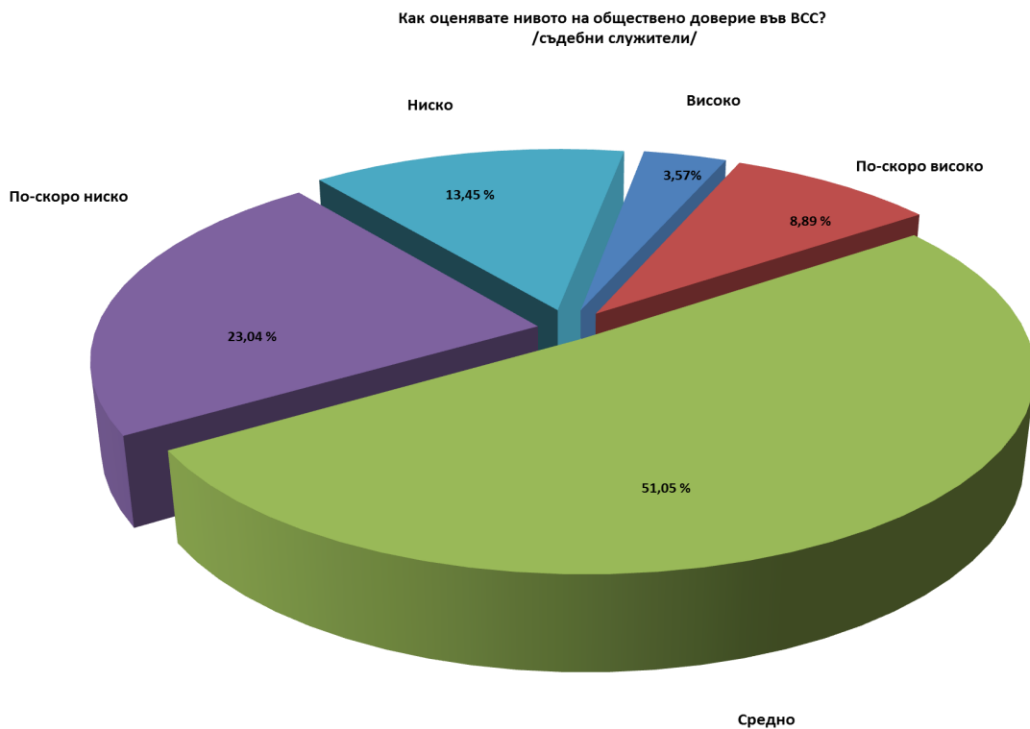
Информирана ли е в достатъчна степен обществеността за работата на органите на съдебната власт?
/съдебни служители/

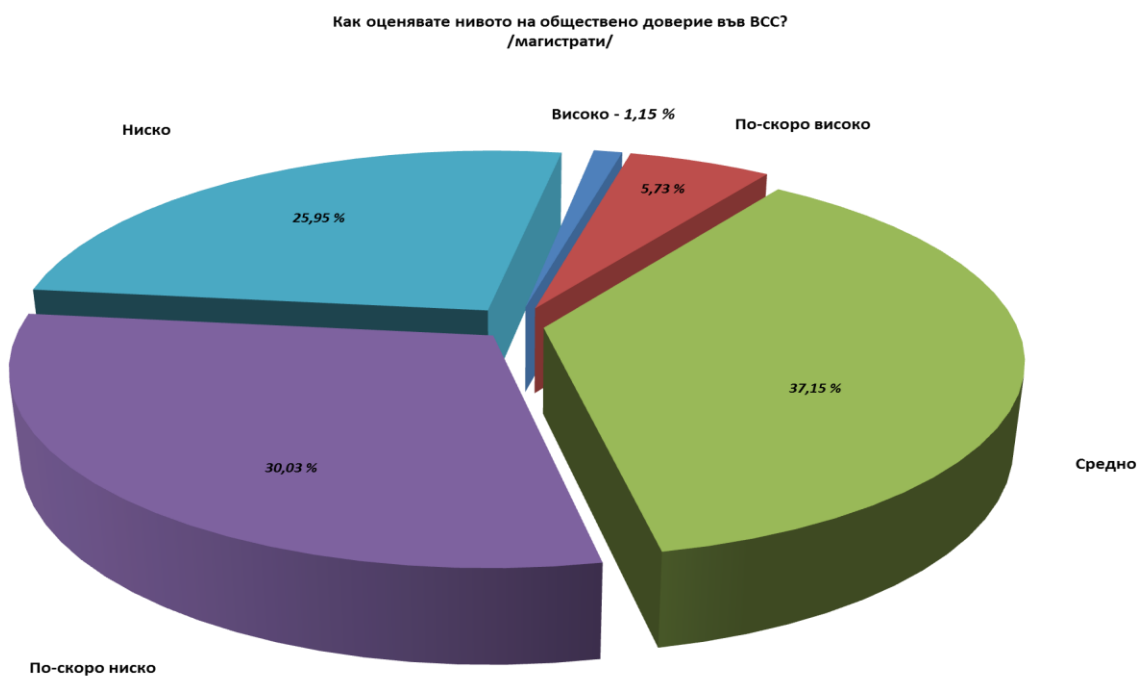
Над половината от анкетираните съдебни служители оценяват като недостатъчна информираността на обществеността за работата на органите на съдебната власт. Едва около 20,82% от съдебните служители мислят, че обществеността е информирана. Сред магистратите процентът на доволните от степента на информираност е още по нисък 19,54%. Отговор „по скоро не“ са дали 62% от анкетираните, категорично отрицателно мнение имат 18,46%. Поради големият брой попълнени анкетни карти нивото на достоверност на получените данни е високо, което за пореден път потвърждава необходимостта от преоценка и преосмисляне на комуникационната политика на органите на съдебната власт, правилно структуриране на стратегическите политики и предприемане на конкретни мерки в проблемните области за преодоляване на силно негативното обществено доверие и отрицателно мнение за прилаганите в момента комуникационни модели.

2.2.13. Оценка за нивото на обществено доверие във ВСС

Поставеният въпрос е „Как оценявате нивото на обществено доверие във ВСС?“ Магистратите и съдебните служители могат да избират между следните отговори: високо; по-скоро високо; средно; по-скоро ниско; ниско. Съдебните служители – 51.05% определят нивото на обществено доверие като средно, 23.04% като „по-скоро ниско“, 13.45% като „ниско“. Оценка „високо“ и „по-скоро високо“ дават около 12.46 % от анкетираните.

Според магистратите нивото на обществено доверие във ВСС е средно – 37.15%, по-скоро ниско – 30.03% и ниско – 25.95%. Оценка „високо“ и „по-скоро високо“ дават около 7% от анкетираните.

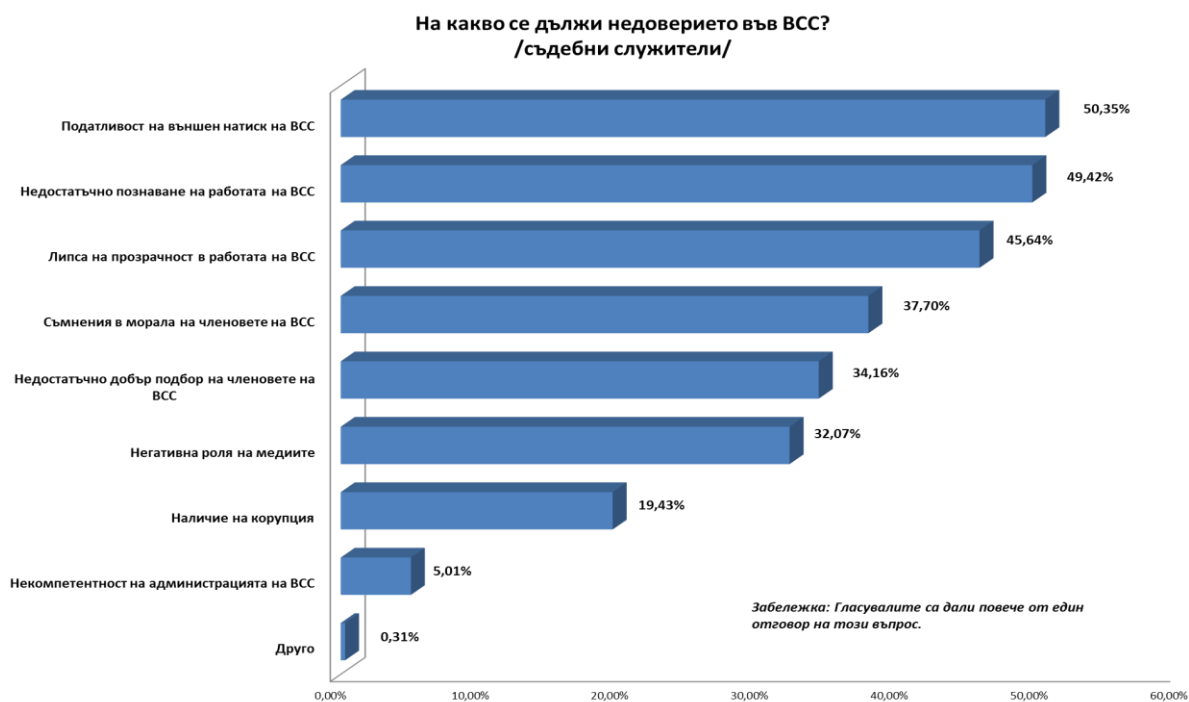

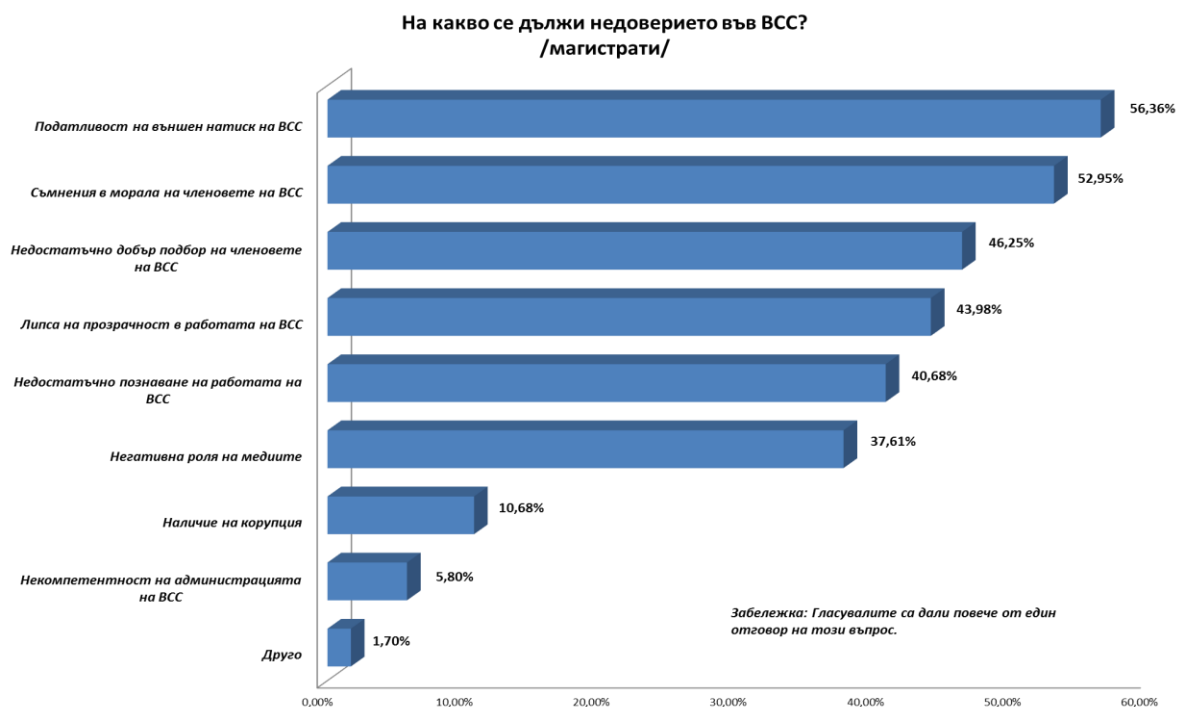
Магистратите са по-скептични по отношение нивото на обществено доверие към ВСС спрямо съдебните служители. Резонно ниското доверие към съдебната власт рефлектира и в ниско доверие към Висшия съдебен съвет.

2.2.14. Причини за ниското обществено доверие във ВСС.

Към магистратите и съдебните служители определили доверието към ВСС с оценка „ниско“ или „по-скоро ниско“ е зададен въпрос на какво се дължи то. „Ако на предходния въпрос сте отговорили с „ниско“ или „по скоро ниско“, моля отбележете на какво се дължи това според вас?“ Предложените проблемни области, според авторите на анкетната карта, където е възможно да се идентифицират проблеми са: некомпетентност на администрацията на ВСС; наличие на корупция; негативна роля на медиите; недостатъчно познаване на работата на ВСС; липса на прозрачност в работата на ВСС; недостатъчно добър подбор на членовете на ВСС съмнения в морала на членовете на ВСС; податливост на външен натиск на ВСС.

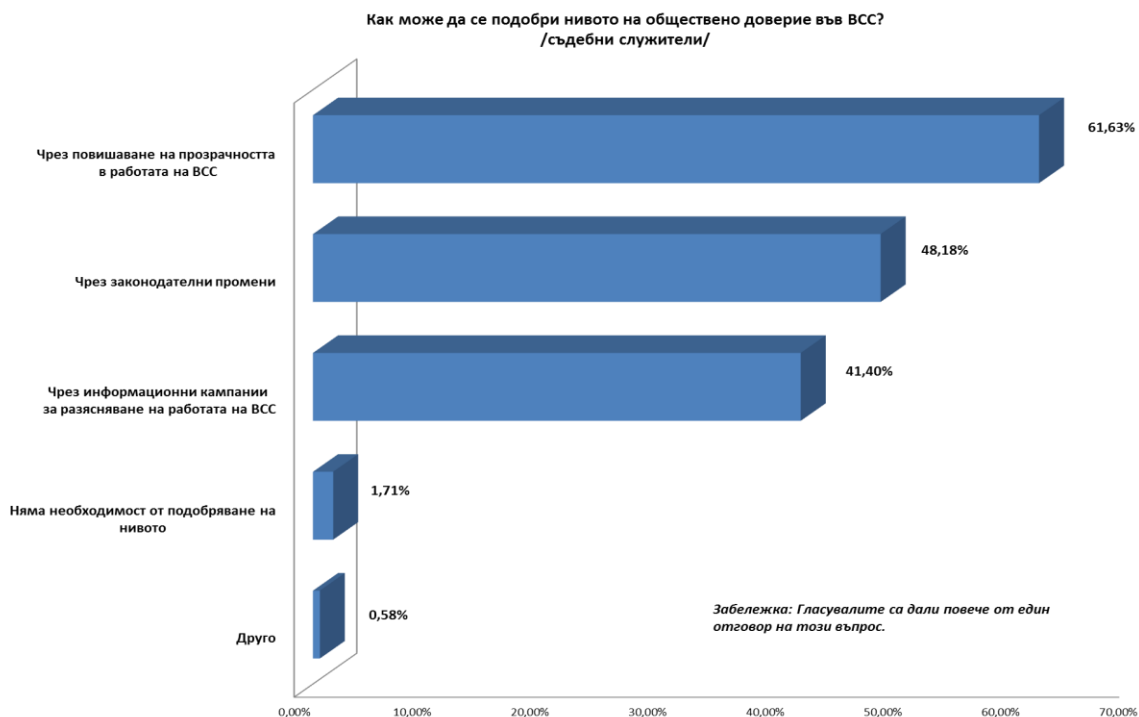
Според съдебните служители трите области идентифицирани с най-висок риск по отношение на общественото доверие са податливост на външен натиск на ВСС; недостатъчно познаване на работата на ВСС и липсата на прозрачност в работата на ВСС.

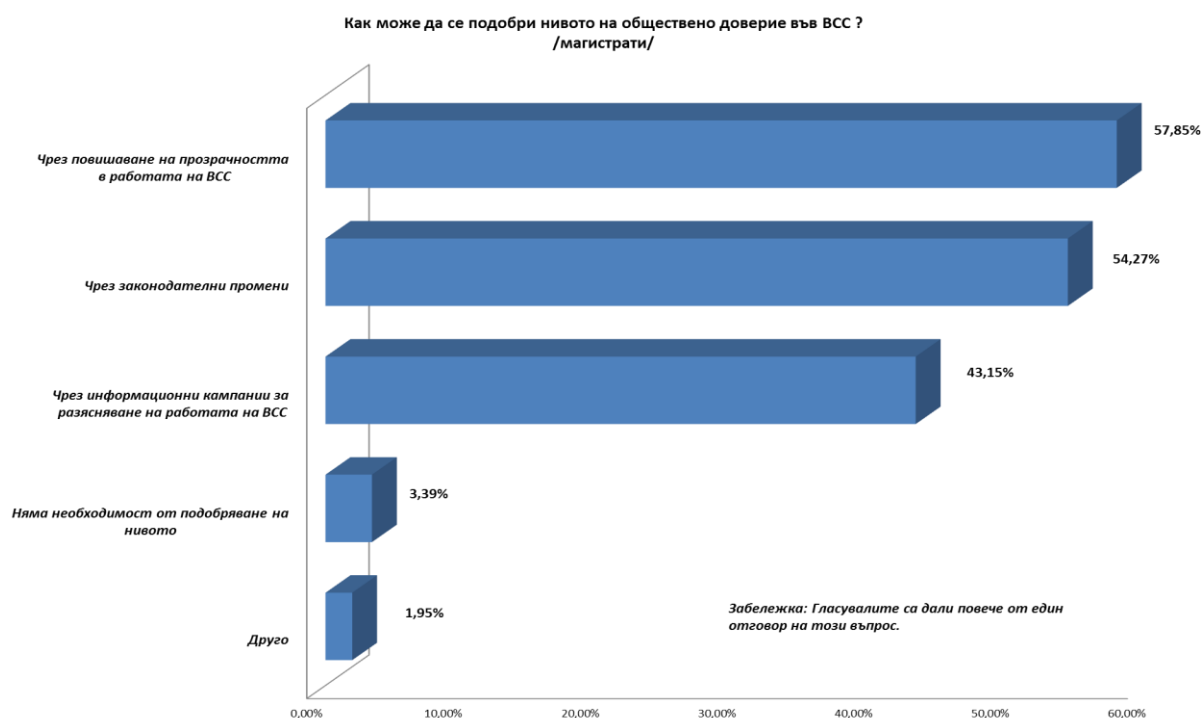
2.2.15.Подобряване нивото на обществено доверие във ВСС

Средствата за подобряване нивото на общественото доверие във ВСС са обект на следващия въпрос. Отново се предоставя възможност за избор измежду: няма необходимост от подобряване на нивото; чрез информационни кампании за разясняване работата на ВСС; чрез законодателни промени; чрез повишаване на прозрачността в работата на ВСС и възможност за посочване на отговор „друго“.

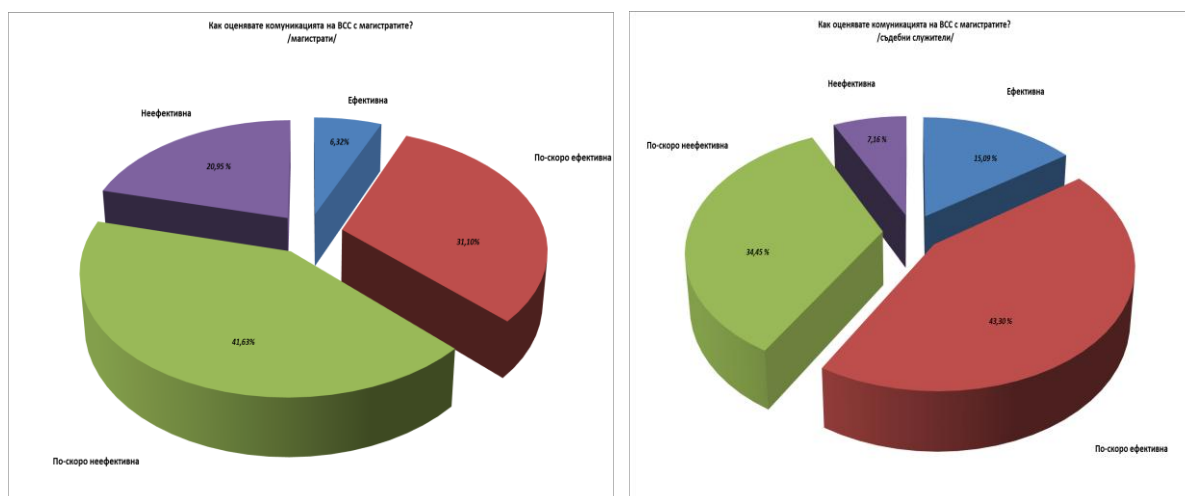
Резервите, които виждат в тази област съдебните служители са идентични с тези свързани с подобряване нивото на обществено доверие в съдебната власт, като има вариации в процентния израз на отговорилите. Анкетиранията са посочвали повече от един отговор.

В отговорите на магистратите възможностите за преодоляване на кризата с общественото доверие са идентични с подредането им от съдебните служители.

2.2.16. Комуникацията на ВСС с магистратите

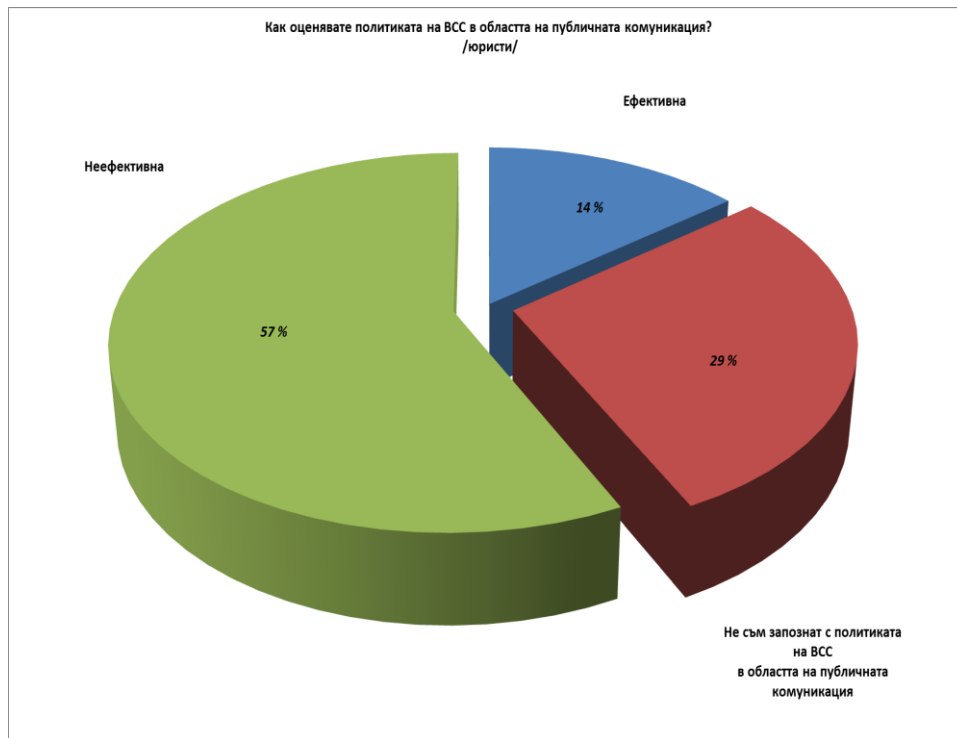
Последният въпрос в анкетата за магистратите и съдебните служители търси тяхната оценка по отношение на комуникацията с магистратите, въпреки че този въпрос би следвало да бъде разграничен по отношение на двете целеви групи.

Според 59,2% от анкетиранияте съдебните служители комуникацията на ВСС с магистратите е ефективна, докато при при магистратите този процент е по-малък – 37.42%.

2.2.17. Политиката на ВСС в областта на публичната комуникация и препоръките към ВСС по отношение на политиката в областта на публичната комуникация.

В анкетата за юристи извън средите на магистратите и адвокатите, както и в анкетната карта за журналистите са поставени два въпроса търсещи оценка по отношение политиката в областта на публичната комуникация на ВСС и препоръките към нея.

Без да дават препоръки, 57% от анкетиранияте юристи оценяват политиката на ВСС в областта на публичната комуникация като неефективна; 29% не са запознати с нея, а 14% я определят като ефективна. Следва да се има предвид, че тази анкетната карта е попълнена само от 14 души. На същия въпрос 76% от анкетиранияте журналисти са отговорили, че политиката в областта на публичната комуникация е неефективна; 11% я определят като ефективна, а 13% не са запознати с нея. Не са направени препоръки по отношение на подобряването ѝ. Следва е да се има предвид, че общият брой на анкетиранияте журналисти е 50, основно от регионални медии.

Съставът на ВСС в настоящия мандат създаде постоянна Комисия „Публична комуникация“ и въпреки съществуването на дирекция „Публична комуникация и протокол“ в АВСС, на практика оперативната дейност на Комисията и Дирекцията в периода предхождащ, както и по време на провеждане на анкетното проучване бе блокирана. Обективните фактори са свързани с човешки ресурс. Почти през целия период на съществуването си Комисията и Дирекцията разполагат с двама експерти, единият от които отговаря за протоколното обслужване на ВСС.

С решение на ВСС по протокол №36/30.07.2014г., д.т.18 е указано на главния секретар да зависи изискванията за образователна степен за заемане на длъжността „директор“ на дирекция „Публична комуникация и протокол“, което доведе до освобождаване на лицето, заемащо тази длъжност- дългогодишен служител в Дирекцията. Така на практика, след м.07.2014г. дейността и експертното обслужване на ВСС в областта на връзките с обществеността бяха осъществявани от единствения новоназначен на 23.04.2014г. експерт.

Въпреки изработването на редица стратегически документи в областта на публичната комуникация, както и изпълнението на заложените дейности в Годишната програма на Комисията, иницирането на Пилотна образователна програма сред учениците от 10-12 клас на общообразователните училища и други инициативи, воденето на адекватна медийна политика изисква съответен ресурс, обезпеченост с кадри и разбиране от страна на членовете на ВСС за необходимостта от проактивна политика с единни послания.

РАЗДЕЛ 4

Препоръки и заключения

През 2014г. Комисия „Публична комуникация“ на Висшия съдебен съвет иницира за втори път провеждането на анкетно проучване изследващо общественото мнение за работата на Висшия съдебен съвет и органите на съдебната власт сред ключовите общности - магистрати, адвокати, други практикуващи юристи, съдебни

служители, вещи лица, експерти, граждани, медии, неправителствени организации с цел установяване нивото на обществено доверие и измерване на евентуалните промените в обществените нагласи, след въвеждането на Комуникационната стратегия на съдебната власт 2014-2020.

Анкетното проучване бе с продължителност позволяваща включването на максимален брой участници представители на различните целеви групи. Проучването бе изцяло подготвено и проведено с наличния ресурс от експерти в дирекции „Публична комуникация и протокол“ и „Информационни технологии и съдебна статистика“, като експертна помощ при разработването на анкетните карти бе оказана от Гражданския съвет към ВСС, в лицето на неправителствените организации – Съюза на юристите в България и Висшия адвокатски съвет, както и от експертите по връзки с обществеността в органите на съдебната власт. За съжаление в срока на провеждане на допитването не постъпиха анкетни карти попълнени от адвокати и вещи лица, въпреки поетия ангажимент от представляващите ги организации.

Необходимо е да се отчете високата активност на анкетираните от ключовите общности – граждани, съдебни служители и магистрати, предвид факта, че анкетите бяха разпространени на принципа общодостъпност и попълването им зависеше изцяло от инициативността на анкетираните. Поради липсата на ресурс за обезпечаване на професионално социологическо проучване, не бяха осигурени анкетъори, поради което високата активност на участниците е още по-важна.

За част от анкетираните - магистрати и граждани, бе разработена електронна форма на анкетата, публикувана на интернет страницата на ВСС. За съжаление активността при попълването на тази анкетна форма бе висока единствено сред гражданите. Анкетираните магистрати по този начин представляват критично нисък процент, което налага извода, че електронната анкетна форма не е предпочитана от магистратите и не би следвало да се прилага при други проучвания. Много висока активност имаха съдебните служители. За тях не бе предвидено електронно анкетиране, поради което не може да се предположи дали те биха проявили същата активност.

Сравнително висока активност бе отчетена и при анкетираните журналисти, като не бива да се пренебрегва участието на представители на регионалните медии.

Основна част от анкетираните са хора в активна възраст в диапазона от 30 до 60 години, като преобладават представителите на възраст до 50 години. По-голяма част от анкетираните са посочили за свое местожителство областен или друг град. Тези факти предполагат, че е налице сериозен резерв по отношение на вътрешните и външни целеви публики, живеещи извън гр. София към които е важно да се прилага проактивна комуникация посредством различни модели и форми на комуникация, в този смисъл по-активното партньорство с регионалните медии и институции би имало положителна роля за популяризиране на съдебната власт и в частност дейността на органите на съдебната власт и ВСС в областта на стратегическите ѝ политики.

Анкетното проучване, на практика потвърждава общоизвестните факти по отношение нивото на обществено доверие в съдебната власт. Контролните въпроси, измерващи доверието спрямо отделните органи на съдебната власт и ВСС като висш административен орган на съдебната власт, също потвърждават първоначалните констатации на анкетираните. Няма изненади и в отговорите търсеци мнението на ключовите общности за причините, които предпоставят ниското обществено доверие, както и в мерките, които следва да бъдат предприети в идентифицираните проблемни области.

Голяма част от посочените отговори повтарят наслагваните с години в общественото съзнание послания за бавно и тромаво правосъдие, липса на прозрачност, податливост на натиск, корупция и съмнителен морал на магистратите. Голяма част от тези констатации, които ежедневно циркулират в общественото и медийното пространство се приемат от гражданите за безспорен факт и не се подлагат на съмнение. В този смисъл проактивната комуникация, активната позиция на представители на съдебната власт по ключови въпроси, даването на достатъчна и достоверна информация, както за конкретни действия, така и за функционирането на съдебната власт ще доведат постепенно до по-висока информираност, разбиране и съпричастност към съдебната власт. Формирането на правна култура не само сред подрастващите трябва да бъде една от основните задачи в комуникационната политика на съдебната власт. Паралелно следва да се изгради и постигне пълноценна и задоволителна вътрешна комуникация между ВСС, органите на съдебната власт, магистратите и дори съдебните служители, защото оценката на анкетираните вътрешни публики за комуникацията с магистратите поставя изключително сериозния проблем за невъзможността да бъде постигната положителна промяна без активното ангажиране на магистратите и съдебните служители в тази промяна.

Не е изненада констатацията, че основният източник на информация за съдебната власт са личния опит, мненията на познати и електронните медии. Именно в тази контактна област на съдебната власт и нейните публики следва да се поставят и спазват високи стандарти, защото те са определящи за цялостния имидж на съдебната власт.

Анкетното проучване показва, че въпреки по-скоро негативното мнение към съдебната власт има достатъчно голям резерв сред ключовите общности, които нямат категорично положителна или категорично отрицателна позиция по поставените проблеми. Именно този най-многоброен сегмент на колебаещи се и несигурни в своята позиция, е основната целева група към която трябва да бъдат насочени усилията за осъществяване на положителна промяна в обществените нагласи. Това са хората, които посредством убеждаваща комуникация могат да преминат в групата на подкрепящите съдебната власт. Те могат да бъдат достоверна база за сравнение спрямо бъдещи анкетни проучвания за измерване на евентуалните промени в нагласите и общественото доверие към съдебната власт.

Препоръките по отношение получените резултати от анкетното проучване са свързани с необходимостта от експертно укрепване капацитета на съдебната власт, в т.ч. ВСС в областта на публичната комуникация; извършване на професионални социологически проучвания, които в дълбочина да анализират и изследват степента на общественото доверие и нагласите по отношение на съдебната власт; проактивна комуникация с ключовите общности за съдебната власт; изразяване на обща принципна позиция по водещи теми за съдебната власт в дневния ред на обществото от нейни представители – лидери на мнение; единност на посланията на съдебната власт към гражданите и другите външни публики; активно партньорство с медии и институции на държавната власт, както и с неправителствени организации за повишаване правната култура на гражданите и възпитаване на такава в подрастващите.

РАЗДЕЛ 5 ПРИЛОЖЕНИЯ

5.1 Методика за проучване на общественото мнение

5.2 Анкетни карти за магистрати, юристи, съдебни служители, граждани, медии.